

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO
ŁUCKIEGO

T R E Ś Ć

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Poz. Poz. 93. Święto Niepodległości — 11 listopada. 94. W sprawie praktykantów w publicznych szkołach powszechnych. 95. W sprawie państwowej pomocy lekarskiej. 96. W sprawie zbierania składek wśród młodzieży i działalności szkolnej. 97. Program harcerskich szkół instruktorskich na Buczu i w Nierodzimiu w 1934-35 r. 98. W sprawie opieki lekarskiej nad młodzieżą, starającą się o P. O. S.

Komunikaty. Ruch służbowy. Wydawnictwa zalecone. Nabytki Państw. Centr. Biblj. Ped.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

1) Dr. K. Budzanowski — Wskazania do zwolnienia od rysunków i zajęć praktycznych młodzieży szkolnej z powodu niedostatecznej sprawności narządu wzrokowego. 2) Wykaz dzieł dotyczących Wołynia. 3) Pożyteczne pismo dla młodzieży pozaszkolnej.

Równe, dnia 1 listopada 1934 r.

Nr. 9 (114)

ROK XI.

CZĘŚĆ URZĘDOWA

93.

„Święto Niepodległości” — 11 listopada.

Okólnik Ministra W.R. i O.P. z dnia 23.X.1934 r. Nr. I.Pol.-4141/34.

W związku ze zbliżającą się rocznicą odzyskania niepodległości, polecam, — wzorem lat ubiegłych — zorganizowanie w dniu 11.XI b.r. we wszystkich szkołach wszelkiego typu uroczystych obchodów, o treści należycie pod względem wychowawczym i uczuciowym pogłębionej.

Zarazem zarządzam, aby wyjątkowo w tym roku dzień 3 listopada — ze względu na poprzedzające go 2 dni wolne i niedzielę dnia 4 listopada — był również wolny od zajęć szkolnych, przy czem dożywianie, prowadzone przez poszczególne szkoły — nie powinno w dniu tym doznać przerwy.

Minister (—) *W. Jędrzejewicz.*

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Równe, dn. 26 listopada 1934 r.

Nr. O-22105/34.

OKÓLNIK 73.

„Święto Niepodległości” — 11 listopada.

Powyższy okólnik Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaję do wiadomości i ścisłego wykonania.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

94.

W sprawie praktykantów w publicznych szkołach powszechnych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. Nr. 148 z dn. 3.X.1934 r. (II-P, 5297/34).

W związku z dotyczącymi praktykantów zarządzeniami okólnika Nr. 28 z dnia 7 marca 1933 r. Nr. II-P 680/33 (Dz. Urz. Nr. 2, poz. 38) oraz okólnika Nr. 9 z dnia 19 stycznia 1934 r. Nr. II P-284/34, które pozostają nadal w mocy, zwracam uwagę, że praktyka winna „zapewnić kandydatowi do zawodu nauczycielskiego możliwość głębszego zaznajomienia się z najważniejszymi dziedzinami pracy szkolnej w warunkach dla tego celu odpowiednich”. Wobec tego praktyka może się zasadniczo odbywać w takiej szkole, w której zarówno skład grona nauczycielskiego, jak zwłaszcza osoba kierownika oraz organizacja i poziom całej pracy szkolnej tak pod względem wychowawczym jak i dydaktycznym dają w pełni gwarancję właściwych wyników pracy.

Kierownik szkoły, w której odbywa się praktyka, winien otoczyć praktykanta — podobnie jak i nauczyciela początkującego — szczególnie troskliwą opieką, śpiesząc mu zawsze i chętnie z życzliwą radą i pomocą, kierując dyskretnie jego pracą — bez krępowania jednak jego samodzielności i pomysłowości.

Liczyć się przytem należy zarówno z trudnościami, jakie ma do pokonania początkujący pracownik oraz z faktem, że praktykant winien część swego czasu poświęcić na wnikanie — przez hospitowanie lekcyj i innych zajęć szkolnych — w pracę reszty nauczycieli oraz na możliwie częste omawianie z nimi swych spostrzeżeń jako też, w związku z budzeniem się na tem tle wątpliwości i zagadnień, na wzmożone zaznajamianie się z literaturą pedagogiczno-dydaktyczną.

Ponieważ praktykantowi rok odbytej z wynikiem pomyślnym praktyki będzie — w razie spełnienia warunków, przewidzianych w artykule 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) — wliczany do czasu pracy nauczycielskiej, uprawniającej do składania praktycznego egzaminu, jednym ze wspomnianych warunków winna być oczywiście praca w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin tygodniowo. Mając to wszystko na uwadze, należy dążyć do tego, aby w ramach planu godzin nie obciążać praktykanta pełnym tygodniowym wymiarem lekcyj.

Niemniej troskliwie winien zaopiekować się praktyką Inspektor Szkolny, którego obowiązkiem jest uświadomić o jej znaczeniu zarówno kierownika, jak i całe grono szkoły na praktykę wyzna-

czonej, jako też wyrobić w nich właściwą w stosunku do praktykanta postawę i sprzyjającą jego pracy atmosferę. Ponadto winien on otoczyć szczególną opieką szkołę, mającą praktykanta (ów) i interesować się czynnie organizacją, przebiegiem, postępami i wynikami jego (ich) pracy, nie zapominając przytem i o materialnych warunkach życia praktykantów. Te ostatnie winny już przy przedkładaniu wniosków do Kuratorjum być brane — zgodnie ze wskazaniem wspomnianego już okólnika Nr. 28 — pod uwagę, przyczem nie należy zaniedbać żadnej sposobności, by dostępnymi sposobami i przy użyciu właściwych środków ułatwić a niekiedy wprost umożliwić byt materialny praktykantów. Pamiętać jednak należy, że organizowanie ewentualnej pomocy materialnej dla praktykantów może się opierać tylko na dobrowolnie podjętej akcji samopomocowej nauczycielstwa.

Wśród środków należy wymienić — między innemi — pozostające do dyspozycji władz szkolnych fundusze zapomogowe i inne, poparcie w uzyskaniu odpowiedniego, nie przeciążającego płatnego zajęcia ubocznego (szkoły dokształcające, szkoły żołnierskie, kursy oświatowe i t. p.), a przede wszystkim godziny nadliczbowe w tych publicznych szkołach powszechnych, w których organizacja pracy wymaga koniecznie dodania pewnej ilości godzin pracy nauczycielskiej tygodniowo. Dla umożliwienia wyzyskania tego ostatniego środka praca w wymienionych szkołach winna być tak zorganizowana, by stało się niemal regułą przydzielanie t. zw. godzin nadliczbowych praktykantom, oczywiście przy przestrzeganiu poprzednio omówionych warunków praktyki.

W sprawie późniejszego zatrudniania praktykantów w charakterze nauczycieli wyjaśniam, że powoływanie praktykantów na te stanowiska może się odbywać, o ile to nie powoduje dezorganizacji pracy szkolnej, nietylko na początku, ale i w ciągu całego roku szkolnego — w miarę opróżniania się z różnych powodów — posad nauczycieli etatowych czy też miejsc dla nauczycieli kontraktowych, tak, że już po kilku miesiącach skutecznej praktyki może praktykant otrzymać stanowisko nauczyciela.

Podając powyższe wskazania do wiadomości i wykonania, żywię nadzieję, że wszystkie powołane czynniki dołożą usilnych starań, by bezpłatna praktyka w publicznych szkołach powszechnych była pod każdym względem przedmiotem szczególnie troskliwej opieki. Konieczne jest, by przez właściwy dobór praktykantów dostawali się do zawodu nauczycielskiego o ile możliwości najbardziej zasługujący kandydaci (wartość osobista, przygotowanie, położenie materialne).

Minister (—) W. Jędrzejewicz.

95.

W sprawie państwowej pomocy lekarskiej.

Okólnik Ministerstwa W.R. i O. P. Nr. 155 z dnia 24.X.1934 r. (B.P.-26167/34).

Na zapytanie jednego z Kuratorów, czy dzieci emerytowanych funkcjonariuszów państwowych mają prawo do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej — Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości wyjaśnienie Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 28.IX.34 Nr. Zn 30/c/324/3, które brzmi jak następuje: „w myśl ogólnych zasad prawa cywilnego, nakładającego obowiązki utrzymania dzieci na ojca i zgodnie z przepisami § 1 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28.I.1934 o państwowej pomocy lekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 81) dzieci emerytów nie mają prawa do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej i to niezależnie od tego, czy żona emeryta jest funkcjonariuszką państwową lub też nią nie jest”.

Dyrektor Biura Personalnego (—) *Jan T. Lipka.*

96.

W sprawie zbierania składek wśród młodzieży i działwy szkolnej.

Okólnik Kuratorjum O. S. Łuckiego z dnia 22 października 1934 r. Nr. I-18900/34.

Do wiadomości Władz szkolnych w dalszym ciągu dochodzą głosy niezadowolenia rodziców z powodu zbyt licznych, a w sumie wysokich czasem składek pieniężnych, zbieranych wśród działwy i młodzieży szkolnej, które to składki obciążają nieraz poważnie budżet domowy.

Wobec powyższego przypominam Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół wydane w tej sprawie okólniki Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

- 1) z dnia 18.VI.1925 r. L. 3947/24/5 (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. z r. 1925, poz. 117, Nr. 12), nakazujący jak największą ostrożność i powściągliwość w zbieraniu składek wśród działwy i młodzieży szkolnej; zbieranie składek z inicjatywy władz szkolnych wymaga zezwolenia Inspektora Szkolnego, względnie Kuratorjum, o ile odnosi się ono do większej ilości szkół powszechnych względnie każdej szkoły, podległej bezpośrednio Kuratorjum.
- 2) z dnia 13.I.1931 r. Nr. I.Prez.-7813/30 (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. z roku 1931 Nr. 1, poz. 9) zabraniający urządzania wśród młodzieży szkolnej jakichkolwiek zbiórek, sprzedaży

- znaczków, widokówek i t. p. na przeróżne cele z życiem szkolnem bezpośrednio nie mających nic wspólnego.
- i 3) z dnia 8.I.1934 r. Nr. I.Pol-4235/33 (Dz. Urz. Min. W.R i O.P. Nr. 2, poz. 22, z roku 1934) — wymieniający cele, na które dopuszczalne jest zbieranie składek pieniężnych na terenie szkolnym, a mianowicie:
- 1) Towarzystwo Popierania Budowy Szkół Powszechnych,
 - 2) L. O. P. P.,
 - 3) Liga Morska i Kolonjalna,
 - 4) Polski Czerwony Krzyż,
 - 5) Fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą,
- i 6) Odżywianie dzieci szkolnych, przyczem akcję zbiórkową od 2 aż do 6 może podejmować jedynie sama młodzież w ramach kół szkolnych bez ingerencji nauczycielstwa; obciążania jednak w sumie nie powinny przerastać minimalnych opłat groszowych.

Polecam kategorycznie zastosowanie się do powyższych zarządzeń. P.P. Inspektorowie Szkolni przy wizytacjach szkół powszechnych będą badali, czy zarządzenia te są przestrzegane.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) J. Firewicz.

97.

Program harcerskich szkół instruktorskich na Buczu i w Nierodzimiu w 1934-35 r.

Okólnik Kuratorjum O. S. Łuckiego z dnia 16.X.1934 r. Nr. O.H.-21152/34.

Do P.P.

Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji Szkół Średnich ogólnokształcących, Seminarjów nauczycielskich, zawodowych i handlowych oraz wszystkich Kierownictw Szkół Publicznych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego celem pogłębienia treści metod i pracy wychowawczej oraz harcerskiej upoważniło Kuratorjum do udzielenia urlopów płatnych nauczycielom i nauczycielkom, pragnącym wziąć udział w niżej wymienionych kursach harcerskich, zorganizowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego.

I. Kursy urządzone w szkole instruktorskiej w Nierodzimiu:

- a) w czasie od 5 do 15 listopada — kurs dla nauczycieli i nauczycielek, stosujących w nauczaniu szkolnem metody wychowawcze (system szóstkowy, sprawności uczenia przy pomocy zabaw wychowawczych). Zadaniem kursu będzie omówienie

dotychczasowych doświadczeń i możliwości organizowania nauczania i pracy wychowawczej w oddziałach i całych szkołach w oparciu o metody zachowe;

- b) w czasie od 11 do 22 grudnia — kurs dla kierowników gromad zachowych wiejskich. Zadaniem kursu będzie rozpatrzenie specyficznych warunków pracy gromady na wsi, zarejestrowanie możliwie jak największej ilości gier i zabaw, ćwiczeń, obrzędów, zbiórek i t. p., właściwych gromadom wiejskim, oraz opracowanie wytycznych ich pracy;
- c) w czasie od 2 do 13 stycznia — kurs dla studujących psychologię i pedagogikę, oraz interesujących się problemami wychowawczymi. Zadaniem kursu będzie zestawienie współczesnych kierunków psychologicznych i postulatów pedagogiki z wytycznymi ruchu zachowego;
- d) w czasie od 2 do 13 stycznia — instruktorski kurs zimowy dla absolwentów kursów instruktorskich zachowych II kl. (podharc mistrzów zachowych), poświęcony wyłącznie zabawom, grom i ćwiczeniom zimowym na wolnym powietrzu;
- e) w czasie od 17 do 28 stycznia — kurs dla kierowników (czek) koedukacyjnych gromad zachowych celem eksperymentalnego i teoretycznego przepracowania zagadnienia ćwiczeń i zabaw zachowych w gromadach koedukacyjnych i opracowania wytycznych ich pracy;
- f) w czasie od 30 marca do 10 kwietnia — kurs dla wizytatorów letnich kolonii zachowych z ramienia Komend Chorągwi i Hufców Z. H. P.;
- g) w czasie od 2 do 13 maja — kursy dla kierowników gromad dzieci głuchoniemych, moralnie zaniedbanych, przebywających w szpitalach i t. p., celem rozpatrzenia problemów metodycznych i organizacyjnych, związanych z pracą w gromadach specjalnych. Wyjątkowo na ten kurs mogą przybyć kandydaci, niezaznajomieni dotychczas z pracą zachową;
- h) w czasie od 28 października do 4 listopada — kurs harcmistrzowski, przeznaczony w pierwszym rzędzie dla podharc mistrzów, pełniących funkcje hufcowych;
- i) w czasie od 17 do 27 lutego { Kurs dla drużynowych, prze-
- j) w czasie od 2 do 12 marca { znaczony w pierwszym rze-
- k) w czasie od 15 do 25 marca { dzie dla prowadzących już drużyny lub przygotowujących się do prowadzenia drużyn harcerskich, powstałych z gromad zachowych, lub obejmujących w przeważającej części działalność z gromad zachowych. Kursy pod h, i, j, i k przeznaczone są wyłącznie dla mężczyzn.

II. W szkole instruktorskiej na Buczu prowadzone będą kursy wyłącznie żeńskie dla podharc mistrzyń, w wyjątkowych wypadkach dla kandydatek na podharc mistrzynię, posiadających ukończoną

próbę na drużynową. Zadaniem kursów jest przeszkolenie podharcmistrzyń celem wytworzenia w organizacji żeńskiej Z. H. P. jednolitej postawy ideowej grona instruktorskiego i ujednolicenia metod i środków wychowawczych.

Kursy te odbędą się w czasie:

- a) od 2 do 9 października,
- b) od 8 do 15 listopada,
- c) od 15 do 22 grudnia,
- d) od 1 do 8 lutego,
- e) od 10 do 18 kwietnia,
- f) od 20 do 27 maja.

Ponadto w szkole instruktorskiej na Buczu odbędą się *czterotygodniowe kursy metodyczne*, prowadzone w oparciu o kolonje działwy:

- 1) w czasie od 11 października do 5 listopada kurs dla drużynowych harcerek,
- 2) w czasie od 24 kwietnia do 18 maja kurs dla drużynowych harcerek,
- 3) w czasie od 17 listopada do 12 grudnia kurs dla drużynowych zuchów,
- 4) w czasie od 30 maja do 23 czerwca kurs dla drużynowych zuchów,
- 5) w czasie od 9 lutego do 9 marca kurs dla drużynowych starszych dziewcząt,
- 6) w czasie od 9 marca do 10 kwietnia kurs dla drużynowych starszych dziewcząt.

III. Kursy pod I odbywają się w Nierodzimiu—poczta i stacja kolejowa Skoczów (pow. Cieszyn), następnie dojazd autobusem.

Kursy pod II odbywają się na Buczu — poczta i stacja kolejowa Skoczów (pow. Cieszyn) — dojazd również autobusem.

IV. Opłata za pobyt wraz z całym utrzymaniem na kursach wynosi 2,50 zł. dziennie.

V. Uczestnicy korzystają ze zleceń na przejazd ulgowy (80% zniżka), wydawanych przez Komendy P. W. na zasadzie rozkazu P.U.W.F. i P. W. z dnia 15.IX.1934 r. Nr. 550/123 Zaop.

VI. Prośby o udzielenie urlopu przysyłać należy drogą służbową do Kuratorjum na 2 tygodnie przed terminem kursu. Wyjątek od tej zasady stanowią kursy pod I a, h, oraz pod II b.

VII. Kuratorjum ze swej strony nadmienia, że udzielać będzie urlopu przede wszystkim nauczycielom i nauczycielkom wyżej zorganizowanych szkół i to pod nieodzownym warunkiem, że w szkole, z której urlopuje się nauczyciela(lkę), da się przeprowadzić bez trudności zorganizowanie nauki w zastępstwie urlopowanego.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) J. Firewicz.

98.

W sprawie opieki lekarskiej nad młodzieżą, starającą się o P.O.S.

Okólnik Kuratorjum O. S. Łuckiego z dnia 24.X.1934 r. Nr. O.W.F.-20872/34.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 3.X.1934 r. Nr. I.W.F.-3765/34 zwróciło uwagę na konieczność otoczenia opieką lekarską młodzieży, starającej się o P. O. S.

W związku z tem, powołując się na okólnik Pana Ministra W.R. i O.P. z dnia 29.V.1934 r. Nr. I.W.F.-2043/34 w sprawie zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom wśród młodzieży w czasie ćwiczeń cielesnych (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Łuckiego Nr. 7, poz. 65) w szczególności tę jego część, która dotyczy prób o P.O.S., podkreślam potrzebę poddania prób i zawodów, w których bierze udział młodzież szkolna, starannej kontroli lekarskiej.

Dyrekcje szkół powinny czuwać nad tem, by zgodnie z regulaminem P.O.S. młodzież nie była dopuszczana do prób bez poprzedniego badania lekarskiego i świadectwa (orzeczenia), stwierdzającego dobry stan zdrowia kandydata.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

KOMUNIKATY

W sprawie opieki nad dziećmi niewidomymi.

Zarządzeniem z dnia 15.VII.1933 r. Nr. II.P.-6562/33 poleciło Ministerstwo W. R. i O. P. Inspektorom Szkolnym na terenie całej Rzeczypospolitej sporządzić spisy dzieci niewidomych w wieku szkolnym i przedszkolnym. W ten sposób uzyskano bardzo cenny materiał statystyczny, mający znaczenie dla podjętej obecnie planowej akcji, której celem jest zorganizowanie przez Naczelną Władzę Państwową oraz podległe organy wzorowej opieki wychowawczej nad dźiatwą i młodzieżą niewidomą.

W całym kraju posiadamy zaledwie kilka zakładów specjalnych, wychowujących dzieci ociemniałe. Nie rozwijają się one należycie głównie z braku uświadomienia wśród szerszych warstw społeczeństwa, nie rozumiejących zupełnie, iż konieczność kształcenia niewidomych wypływa nietylko z nakazu humanitarnego, lecz leży przedewszystkiem w interesie społecznym oraz państwowym. Niewidome jednostki zaniedbane i pozbawione wykształcenia najczęściej mają się kija żebraczego lub zapełniają przytułki oraz schroniska utrzymywane przez społeczeństwo względnie Państwo. Wykształceni ociemniiali natomiast nie są nikomu ciężarem, zarabiając samodzielnie na chleb, jako nauczyciele muzyki, muzycy, organiści, szczotkarze, koszykarze, stroiciele fortepianów, robotnicy fabryczni i t. p.

Jednym z zakładów specjalnych, wychowujących dzieci ociemniałe, jest Zakład Ciemnych we Lwowie, przy ul. św. Zofji 31.

Jak informuje Inspektorat Szkolny Miejski we Lwowie, Zakład przyjmuje dzieci wyznań chrześcijańskich w wieku od 7 — 14 lat. Wysokość opłaty za całkowite utrzymanie wychowanka wraz z nauką oznacza się na podstawie stanu majątkowego proszących. Dzieci rodziców ubogich przyjmowane są bezpłatnie. Do prośby wniesionej do Dyrekcji Zakładu Ciemnych we Lwowie ul. św. Zofji należy dołączyć następujące dokumenty: 1) metrykę, 2) świadectwo przynależności do gminy, 3) świadectwo lekarskie ślepoty z jej opisaniem i podaniem przyczyny ociemnienia, stwierdzenie, że ociemniały jest zdrow fizycznie i umysłowo, nie cierpi na epilepsję, nie jest idjotą, nadto świadectwo szczepienia ospy, 4) oświadczenie proszących, iż odbiorą ociemniałego z Zakładu: a) corocznie na

wakacje, b) po ukończeniu wykształcenia, wcześniej zaś, jeżeliby c) ze ślepoty został wyleczony, d) stan jego fizyczny lub umysłowy tego wymagał, e) zachowanie się jego wywoływało zament i zgorzsenie.

Oświadczenie to własnoręcznie podpisują proszący, a podpis ma być uwierzytelniony przez urząd gminy i starostwo. Druków na dokumenty pod 3 i 4 oraz wszelkich informacji udziela na żądanie Dyrekcja.

Z oddaniem ociemniałego należy wstrzymać się aż do otrzymania odpowiedzi z Dyrekcji.

Dzieci, które jeszcze jako widzące uczęszczają do szkoły powszechnej lub średniej, mogą uzyskać przyjęcie do odpowiedniej wyższej klasy Zakładu. Również przyjmuje się dzieci, które z powodu słabego wzroku nie mogą korzystać z nauki w szkole dla normalnych.

W celu uświadomienia zainteresowanych o doniosłym znaczeniu kształcenia dzieci ociemniałych winni P. P. Kierownicy publicznych szkół powszechnych wejść w kontakt z rodzicami tych dzieci i poinformować ich o powyższych warunkach.

Nowa taryfa pocztowa, telefoniczna i telegraficzna.

Ministerstwo Poczty i Telegrafów wprowadziło z dniem 1 października b.r. nową taryfę pocztową, telegraficzną i telefoniczną, która przewiduje generalną obniżkę opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych, a mianowicie ustanowiło następujące opłaty:

Za list krajowy zamiast 30 gr. — 25 gr.

Za kartkę krajową zamiast 20 gr. — 15 gr.

Opłatę za paczki zwykle obniżono średnio o 10%.

Opłatę za paczki żywnościowe znacznie obniżono, stwarzając dla tego rodzaju paczek nową taryfę, rozszerzając zakres wagi tych paczek z 10 na 20 kg.

Bardzo wydatnie obniżono opłaty za przekazy pocztowe, podnosząc również wysokość przekazywanych kwot z 2000 do 5000.

Wobec tej zniżki za przesłane przedtem 5000 zł. nadawca płacił 15 zł. — teraz tylko 3 zł.

Skasowano całkowicie opłatę za doręczenie przekazów pocztowych. Zniżono opłatę za polecenie w obrocie zagranicznym z 60 na 45 gr. Wprowadzono nowość: miejscowe zlecenia w ekslowe, przyczem kosztuje tylko 50 gr. poza kosztami protestu.

Zniesiono za listy zleceniowe zupełnie opłatę manipulacyjną 50 gr., pobieraną dotychczas od każdego dokumentu wierzytelnościowego

Taryfa telefoniczna uległa globalnej zniżce o 10%. Wprowadzono rozmowy międzymiastowe na krótkie odległości:

do 10 klm. — 20 gr.
do 15 klm. — 30 gr. zamiast poprzednich 60 gr.
do 20 klm. — 40 gr.

Również taryfa radjofoniczna uległa niższe. Właściciele, posiadacze lub dzierżawcy użytków rolnych, wyjęci z pod progresji przy podatku gruntowym, oraz pracownicy folwarczni i służba domowa zatrudniona u rolników płacą — zamiast dotychczasowych 3 zł. — 1 zł. miesięcznie za abonament radjofoniczny.

**BRATNIA POMOC Z.S.P.P.G.
WYDZIAŁ PROPAGANDY**

Gdańsk-Wrzeszcz, we wrześniu 1934 r.

Gdańsk-Wrzeszcz
Heeresanger 11.

Politechnika Gdańska — warunki przyjęcia i studjów.

Bratnia Pomoc Zrzeszenia Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej przypomina, że zapisy na wszystkich wydziałach Politechniki Gdańskiej na semestr zimowy 1934/35 trwają do dnia 31 października b.r., na semestr letni 1935 do 30 kwietnia 1935 r.

Politechnika Gdańska obejmuje następujące fakultety:

I. Ogólny z wydziałami: a) ogólnym — skrót uniwersytetu z przedmiotami z dziedziny prawa, ekonomji, historii, języków i psychologii, b) matematyczno-fizycznym i c) chemicznym.

II. Budowlany z wydziałami: a) architektury, b) inżynierji lądowej i wodnej.

III. Budowy maszyn, elektrotechniki i okrętowo-lotniczy z wydziałami: a) budowy maszyn, b) elektrotechnicznym, c) okrętowo-lotniczym z następującymi kierunkami specjalizacji: 1) budowy kadłubów okrętowych, 2) budowy maszyn okrętowych, 3) lotniczym.

Językiem wykładowym jest język niemiecki. Trudności językowe można opanować, przy pilnem uczęszczaniu na wykłady, w ciągu pierwszego roku studjów. Politechnika przyjmuje maturzystów szkół wszelkich typów bez egzaminu wstępnego. Przy zgłaszaniu się na Politechnikę należy przedłożyć następujące papiery: 1) podanie do rektora, 2) oryginał świadectwa dojrzałości, 3) życiorys, 4) świadectwo moralności ze starostwa lub policji za okres od chwili otrzymania matury, o ile okres ten był dłuższy niż pół roku, 5) świadectwo z odbytej praktyki (tylko dla wstępujących na jeden z wydziałów fakultetu III-go obowiązuje praktyka półroczna bez przerwy w większym warsztacie), 6) świadectwo zażycia rodziców lub opiekunów.

Oplaty semestralne wynoszą około 350,— guld. gd. = 620 zł. Suma ta płatna jest w dwóch lub trzech ratach miesięcznych. Utrzymanie kosztuje miesięcznie około 100,— guld. gd. = 172 zł.

Poziom studjów na Politechnice Gdańskiej jest bardzo wysoki.

Pomoc naukową niosą studentom Koła Naukowe w postaci bogatych bibliotek, przez urządzenie wycieczek naukowych oraz przez starania o płatne praktyki. Pozatem istnieją tu związki ideowo-wychowawcze, korporacje, A. Z. S., Aeroklub, oraz Akademicki Związek Morski.

Wszelkie formalności wpisowe załatwia Bratnia Pomoc Zrzeszenia Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej, Gdańsk-Wrzeszcz, Heeresanger 11. Broszurkę z dokładnymi informacjami oraz program Politechniki przesyła Bratnia Pomoc po nadesłaniu 4,— zł. w znaczkach pocztowych.

Kurs dla zwalczania alkoholizmu.

Z inicjatywy Ministerstwa Opieki Społecznej (Dep. Służby Zdrowia) Państwowa Szkoła Higjeny w porozumieniu z Towarzystwem „Trzeźwość” organizuje w dniach 27 listopada — 7 grudnia b. r. IX kurs p.t. „Alkoholizm i jego zwalczanie”.

Program kursu obejmuje następujące zagadnienia: rola i znaczenie napojów alkoholowych w gospodarstwie narodowym, wpływ alkoholu na organizm ludzki, na charakter, na stosunki społeczne i zdrowotność publiczną, systemy walki z alkoholizmem oraz zagadnienie alkoholizmu na terenie międzynarodowym.

Wykłady odbywać się będą codziennie od godz. 17 do 21 wieczorem w gmachu Państwowej Szkoły Higjeny. Kurs jest bezpłatny, wpisowe wynosi 5 zł.

Dla pewnej liczby słuchaczy Departament Zdrowia Ministerstwa Opieki Społecznej przeznaczył stypendja w wysokości 50 zł. a Państwowa Szkoła Higjeny zarezerwuje miejsca w swej Bursie za opłatą 4 zł. dziennie (mieszkanie i utrzymanie).

Podanie o stypendjum jak również o miejsce w bursie składać należy przez właściwe Inspektoraty Szkolne do dnia 17.XI r. b. włącznie. Do podania dołączyć należy krótki życiorys z podaniem dotychczasowej działalności społecznej.

Kandydaci zostaną zawiadomieni o przyjęciu na kurs i przyznania stypendjum przed dn. 26.XI b.r.

Wszelkich wyjaśnień udziela Sekretarjat kursu — Państwowa Szkoła Higjeny, Warszawa, Chocimska 24.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego.

P. Minister W. R. i O. P. zamianował z dniem 1 sierpnia 1934 r. p. Władysława Zajdlera, nauczyciela Gimnazjum Państwowego im. St. Czarnieckiego w Chełmie, p. o. Naczelnika Biura Personalnego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem, Naczelnikiem Biura Personalnego w temże Kuratorjum.

P. Minister W. R. i O. P. zwolnił p. Wacława Płużańskiego, ze stanowiska Okręgowego Wizytatora Szkół w Kuratorjum O. S. Łuckiego w Równem i zamianował kierownikiem 7 kl. publ. szk. powsz. Nr. 93 w Warszawie, z dniem 15 sierpnia 1934 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. powierzyło p. Leopoldowi Adamci, nauczycielowi Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Równem, pełnienie obowiązków Instruktora Harcerstwa w Kuratorjum O. S. Łuckiego, na czas od dnia 15.IX 1934 r. do dnia 19.VIII 1935 r.

Władze Szkolne I Instancji.

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł z urzędu p. Edwarda Mroza, sekretarza administracyjnego w Kuratorjum O. S. Łuckiego, na równorzędne stanowisko do Inspektoratu Szkolnego Rówieńskiego w Równem, z dniem 1 sierpnia 1934 r.

Kurator O. S. Łuckiego przydzielił p. Franciszka Polowca, nauczyciela Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Ostrogu, na praktykę administracyjną do Inspektoratu Szkolnego Rówieńskiego w Równem, z dniem 20 sierpnia 1934 r.

SZKOLNICTWO POWSZECHNE.

Kurator Okręgu Szkolnego Łuckiego mianował na stanowiska stałych kierowników szkół

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły		
			st. organ.	miejscowość	powiat
1	Strzygockiego Jerzego	16.VIII.34	7 kl. № 1	Dubno	Dubno
2	Jeża Józefa	1.X.34	7 kl.	Jagodzin-Rym.	Luboml
3	Czernickiego Izydora	1.VIII.34	7 kl.	St. Oleksiniec	Krzemieniec
4	Dreslera Józefa	"	7 kl.	Łanowce	"

**Mianowani na stanowiska nauczycieli publicznych
szkół powszechnych.**

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły		
			st. org.	mięscowość	powiat
1	Łobodzińska Aleksandra	1.V.34	7-kl.	Zdołbica	Zdołbunów
2	Przezwański Roman	16.VI.34	2-kl.	Złoczówka	Dubno
3	Kodzielówna Joanna-Z.	1.VII.34	1-kl.	Pereweredów	"
4	Prysiażniuk Włodzim.	"	2-kl.	Redków	"
5	Matela Karol	16.VI.34	1-kl.	Rzeczyszczce	"
6	Świętozielska Czesława	"	3-kl.	Dobrowódka	"
7	Obarewiczówna Konst.	"	3-kl.	Testuchów	"
8	Herbst Ryszard	16.VIII.34	1-kl.	Wincentów	Horochów
9	Mickiewiczówna Elżbieta	"	3-kl.	Oryszcze	"
10	Cielecki Adam	"	2-kl.	Kowbania	"
11	Bliźniukiewicz Wacław	"	1-kl.	Lewacze	Kostopol
12	Nowicki Czesław	"	1-kl.	Postójne	"
13	Łagowski Władysław	"	1-kl.	Rudnia-Stryj	"
14	Burkacki Jan	"	1-kl.	Stawek	"
15	Walterówna Zofja	"	7-kl.	Stepań	"
16	Kamiński Ludwik	"	1-kl.	Łęczyn	"
17	Zakrzewska Anna	"	2-kl.	Pieczęłówka	"
18	Juszczęć Jan	1.IX.34	7-kl.	Ludwipol	"
19	Laszko Adam	16.VIII.34	1-kl.	Grzybowa	Krzemieniec
20	Dobrowolska Natalja	1.IX.34	4-kl.	Dunajów	"
21	Gruszeńska Helena	"	2-kl.	Kokorów Nowy	"
22	Janusówna Marja	16.VIII.34	1-kl.	Adamczuki	Luboml
23	Walczak Sylwester	1.IX.34	2-kl.	Pulmo	"
24	Sićkówna Walentyna	1.VII.34	3-kl.	Ulaniki	Łuck
25	Gotzowa Bronisława	1.IX.34	2-kl.	Sijańce	Zdołbunów
26	Borczykówna Czesława	1.VIII.34	7-kl.	Gródek	Równe
27	Dulczewski Kazimierz	20.VIII.34	2-kl.	Ujeżdżce	Zdołbunów
28	Wciślicka Janina	1.IX.34	7-kl.	Dermań	"
29	Rydłowa Irena	20.VIII.34	7-kl.	Tuczyn	Równe
30	Korusiewicz Władysław	"	3-kl.	os. Krechowiecka	"
31	Adwent Stanisław	16.VIII.34	1-kl.	Soszniki	Sarny
32	Zajączkowski Antoni	"	1-kl.	Bud.Snowidowickie	"
33	Gucewicz Jan	"	1-kl.	Puhacz	"
34	Lewandowska Kamila	"	1-kl.	Wyrobki	"
35	Ziółkowski Stanisław-M.	"	1-kl.	Kol. Lado	"
36	Sypetowski Jerzy	"	1-kl.	Połowla	"
37	Macheta Stanisław	"	1-kl.	Jasnogórka	"
38	Zieliński Jerzy	1.IX.34	1-kl.	Hałuzja	"
39	Kortylewski Franciszek	16.VIII.34	1-kl.	Łuka	"
40	Zajączkowska Izabella	1.VII.34	1-kl.	Turówka	Włodzimierz
41	Adamska Natalja	16.VIII.34	1-kl.	Wolica	"

№	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły		
			st. org.	miejsowość	powiat
42	Ogniewczuk Leonid	16.VIII.34	2-kl.	Wierów	Włodzimierz
43	Kamińska Stefania	"	1-kl.	Wielkie	"
44	Bubiłek Michał	"	2-kl.	Kalusów	"
45	Petraszkówna Janina	1.IX.34	2-kl.	Lisznówka	Kowel
46	Nowicki Stanisław	16.VIII.34	1-kl.	Janówka	"
47	Stefaniczuk Andrzej	"	1-kl.	Rastów	"
48	Siejczanka Anna	"	1-kl.	Wierzbiczno k.	"
49	Kozłowska Janina	"	1-kl.	Bereźnica	"
50	Kościółkówna Janina	"	3-kl.	Bucyń	"
51	Basiewicz Aleksander	"	7-kl.	Różyn	"
52	Pietruszkówna Chasia	"	7-kl.	Mielnica	"
53	Szaron Ludwik	20.VIII.34	1-kl.	Babin	Łuck
54	Łukowiczówna Teofila	"	2-kl.	Czaruków	"
55	Bernolak Antoni	"	1-kl.	Szclin wieś	"
56	Gumułka Jan	"	1-kl.	Kulikowicze	"
57	Denisiukówna Katarzyna	1.IX.34	1-kl.	Koźlenicze	"
58	Majer Eryk	15.VIII.34	1-kl.	Życzynek	"
59	Piątkówna Zofja	1.VII.34	1-kl.	Jeżiorany Szl.	"
60	Golec Józef	"	1-kl.	Gradje	"
61	Jakubowska Janina	1.IX.34	2-kl.	Fut. Brodowskie	Zdobunów
62	Sywak Tadeusz	16.VIII.34	1-kl.	Topieliszcz	Włodzimierz
63	Stępieniówna Ludwika	1.IX.34	2-kl.	Sołtysy-Kłodn.	"
64	Dołmatówna Janina	"	1-kl.	Pereszpa	Luboml
65	Wasilewska Walentyna	"	1-kl.	Płoska	"
66	Iwaszkiewicz Jan	16.VI.34	5-kl.	Werba	Włodzimierz
67	Wiszniovska Stefania	1.VII.34	1-kl.	Ludmilpol	"
68	Wada Piotr	"	1-kl.	Budziatycze	"
69	Czajkowski Jan	16.IX.34	1-kl.	Maciejówka	Równe
70	Ząbkowski Walenty	1.IX.34	2-kl.	Sijańce	Zdobunów
71	Boboszko Józef	1.X.34	1-kl.	Długoszyje	Dubno
72	Rosner Gustaw	1.IX.34	1-kl.	kol. Kołowerta	Równe
73	Śronek Stanisław	"	2-kl.	Zgórany	Luboml
74	Zwoliński Henryk	15.IX.34	1-kl.	Biskupiecze M.	Włodzimierz
75	Wojewódzki Bogdan	"	1-kl.	Karczunek	"
76	Herasim Grzegorz	16.VIII.34	1-kl.	Rykanie-Małe	Dubno
77	Skicki Jan-Adam	"	2-kl.	Bortnica	"
78	Dziedziuk Mieczysław	1.IX.34	2-kl.	Bokujma	"
79	Wilczyński Władysław	16.VIII.34	1-kl.	Krasilno	"
80	Ornatowska Wanda-Jan.	"	2-kl.	Plaszowa	"
81	Bogucki Franciszek	"	1-kl.	Lipnik	"
82	Nowiński Piotr-Marjan	1.X.34	1-kl.	Ludwikówka	"
83	Markiewicz Jan	"	1-kl.	Jawornik	Luboml
84	Ks. Sikorski Stanisław	1.IX.34	7-kl. № 1	Kowel	Kowel

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły		
			st. org.	miejscowość	powiat
85	Stolz Eryk	1.VII.34	1-kl.	Zielona	Horochów
86	Burzyński Antoni	1.IX.34	1-kl.	Symonów	Równe
87	Błaszyński Antoni-Bol.	1.X.34	4-kl.	Buhryń	"
88	Tuleja Tadeusz	16.IX.34	4-kl.	Oblapy	Kowel
89	Pytlak Antoni	"	2-kl.	Sopaczew	Sarny
90	Sznicar Grzegorz	20.VII.34	2-kl.	Eljaszówka	Zdołbunów
91	Starościakówna Bogusł.	1.IX.34	3-kl.	Klewań-osada	Równe

Przeniesieni z urzędu dla dobra szkoły

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y			D o s z k o ł y		
			st. org.	miejscowość	powiat	st. org.	miejscowość	powiat
1	Baran Władysław	1.VII.34	7 kl. № 1	Dąbrowica	Sarny	7 kl. № 1	Maciejów	Kowel
2	Gładkiewicz Mikołaj	"	1-kl.	Tynne	Równe	4-kl.	Śmidyń	"
3	Pyzik Józef, kier.	"	3-kl.	Perespa	Sarny	3-kl.	Górniki	"
4	Piotrowicz Józef, kier.	"	7-kl.	Tuczyn	Równe	7-kl.	Niesuchojeże	"
5	Kautny Dominik	"	1-kl.	Kidry	Sarny	3-kl.	Kunin	Zdobunów
6	Ziajka Andrzej	"	7 kl. № 1	Łuck	Łuck	7 kl. № 6	Łuck	Łuck
7	Ostrowski Edward	"	1-kl.	Ośnick	Sarny	7-kl.	Korzec	Równe
8	Kośmider Jan	"	"	Teremno Stare	Łuck	4-kl.	Rydoml	Krzemieniec
9	Łysówna Maria	"	"	Iwanicze	Włodzimierz	"	Ożdżutycze	Horochów
10	Ogniewiczuk Dymitr	"	3-kl.	Niemowicze	Sarny	7-kl.	Hoszcza	Równe
11	Sumara Ludwik	"	2-kl.	Karpilówka	"	5-kl.	Starożuków	"
12	Nowak Antoni	"	3-kl.	Daniczków	Równe	3-kl.	Niemowicze	Sarny
13	Ciechocińska Marja	1.VIII.34	7 kl. № 1	Sarny	Sarny	5-kl.	Kuśtyń	Równe
14	Horak Adam	"	"	"	"	7-kl.	Mędzyrzecz	"
15	Woś Józef, kier.	1.VII.34	"	"	"	7 kl. № 6	Kowel	Kowel
16	Kubicka Aniela	1.VIII.34	4-kl.	Siedliska	Rzeszów	3-kl.	Obycz	Krzemieniec
17	Wiszniewski Arseni	"	2-kl.	Halinowola	Luboml	7-kl.	Derażne	Kostopol
18	Szczesny Jan	15.VIII.34	7 kl. № 1	Łuck	Łuck	"	Karsin	Chojnice
19	Soproniuk Jęfim	20 VIII 34	3-kl.	Siedliszcze	Kowel	3-kl.	Juńcew	Żnin
20	Zieliński Bolesław, kier.	"	"	Juńcew	Żnin	"	Perespa	Sarny
21	Matkowski Zygfryj	15.VIII.34	—	Zamarle	Chojnice	7-kl.	Rozyszcze	Łuck

Przeniesieni z urzędu ze względu na organizacyjnych szkoły

d. l.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze szkoły			Do szkoły		
			st. org.	miejsowość	powiat	st. org.	miejsowość	powiat
1	Stepanowa Helena	1.VII.34	7 kl. № 2	Dubno	Dubno	2-kl. 7 kl. № 1	Zarudzie	Dubno
2	Pilatowska Anna	"	"	"	"	1-kl.	Dąbrowica	Sarny
3	Wierzbicki Marian	"	7-kl.	Ludwipol	Kostopol	7-kl.	Białosówka	Kostopol
4	Koniewicz Leonidas	16.VIII.34	7 kl. № 3	Krzemieniec	Krzemieniec	1-kl.	St. Oleksiniec	Krzemieniec
5	Gawrońska Stanisława	1.VIII.34	2-kl.	Bielczaki	Kostopol	"	Chwojanka	Kostopol
6	Anderowa Genowefa	16.VIII.34	7 kl. № 2	Włodzimierz	Włodzimierz	2-kl.	Zabłocie	Włodzimierz
7	Kowalska Jadwiga	20.VIII.34	"	Krzemieniec	Krzemieniec	"	Podlesce	Krzemieniec
Przeniesiony dyscyplinarnie								
1	Myszka Józef	5.VI.34	2-kl.	Siekuń	Kowel	3-kl.	Dobrowódka	Dubno

Zwolnieni z urzędu

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y		
			st. org.	miejsowość	powiat
1	Chendyński Mieczysław	31.VII.34	1 kl.	Lipnik	Dubno
2	Łukasik Franciszek	"	2 "	Bortnica	"
3	Chromowska Romana	30.VI.34	1 "	Długoszyje	"
4	Dziejowska Helena	31.VIII.34	1 "	Pereszpa	Luboml
5	Śowowa Marja	"	1 "	Wilczy-Przewóz	"
6	Patkulowa Jadwiga	31.VII.34	1 "	Metelno	Łuck
7	Padochówna Włodzimiera	30.VI.34	1 "	Krasnowola	"
8	Kozakówna Helena	31.VIII.34	3 "	Kunin	Zdołbunów
9	Charchalisowa Marja	"	3 "	"	"
10	Malinowska Nina	"	5 kl. № 2	Mizocz	"
11	Hanysz Antoni	31.VII.34	1 kl.	Iwanicze-Nowe	Włodzimierz
12	Petelka Anna	"	1 "	Słowikówka	"
13	Gosik-Gosiewska Aleks.	"	1 "	Czestny Krest	"
14	Niezdgodzińska Aniela	30.VI.34	1 "	Botyń	Łuck
15	Teodorowicz Aleksander	31.VII.34	1 "	Poromów	Włodzimierz
16	Zabołocka Anna	"	1 "	Biskupicze Małe	"
17	Moskałowa Jadwiga	31.VIII.34	2 "	Czewel	Kowel
18	Syczewski Romuald	"	2 "	Bokujma	Dubno
19	Krasa Ludwik	30.VI.34	1 "	Rykanie Wielkie	"
20	Niewieczerzał Eugenjusz	31.VIII.34	1 "	Raczyn	Horochów
21	Brzezina Katarzyna	30.VI.34	1 "	Antonówka	Kostopol
22	Zimend Izrael	30.IV.34	7 "	Mielnica	"
23	Piotrowska Wiera	31.X.34	1 "	Kutrów	Horochów
24	Szulmiński Mieczysław	30.VI.34	2 "	Sokół	Łuck
25	Dmowski Bronisław	31.VII.34	1 "	Bereźnica	Kowel
26	Kanada Jan	"	1 "	Koszów	Łuck
27	Sidorowicz Tadeusz	"	1 "	Smolary	Kowel
28	Kaszcukowa Wiera	30.IX.34	2 "	Bortnica	Dubno
29	Sciborska Marja	31.X.34	3 "	Boroczyce	Horochów
30	Po ało Bazyli	"	4 "	Międzyrzecz	Zdołbunów
31	Rymarczykówna Helena	30.IX.34	1 "	Nowa-Ruda	Kowel
32	Wierzyńska Józefa	31.VIII.34	1 "	Litwa	Łuck

Zwolnieni na własną prośbę

1	Mastalerzówna Władysł.	19.VIII.34	7 kl.	Kozin	Dubno
2	Żeleźnicki Aleksander	30.IX.34	7 kl. № 1	Włodzimierz	Włodzimierz

Ministerstwo W. R. i O. P. przeniosło w stan nieczynny

Lp.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze szkoły		
			st. org.	miejsowość	powiat
1	Rzezicką Marję	15.VI.34	4-kl.	Klesów-stacja	Sarny
2	Pecoldową Helenę	25.V.34	7-kl. № 2	Począjów-Nowy	Krzemieniec
3	Celarską Marję	26.V.34	7-kl. № 4	Krzemieniec	"
4	Mielnika Wasyła	22.VI.34	1-kl.	Sielec	Horochów
5	Kuczewską Marję	17.VI.34	7-kl. № 2	Kowel	Kowel
6	Piekarską Annę	16.VI.34	1-kl.	Remczyce	Sarny
7	Prądyńską Janinę	19.VI.34	"	Nowaki	"
8	Poletyło Marję	"	"	Jarynowka	"
9	Niemczycką Marję	16.VI.34	7-kl.	Sarny	"
10	Weydlichównę Wandę	15.VI.34	1-kl.	Widiuty	Włodzimierz
11	Hłybę-Hłybowicza Jana	25.VI.34	7-kl. № 2	Dąbrowica	Sarny
12	Mykitiuka Apolinarego	16.VI.34	1-kl.	Chrask	Łuck
13	Bezsonowa Dymitra	18.VI.34	2-kl.	Stydyń-Mały	Kostopol
14	Bezsonową Antoninę	"	"	" "	"
15	Samochwalenkę Aleskan.	15.VI.34	7-kl.	Hoszcza	Równe

Przeniesieni w stan spoczynku

1	Bandurowa Marja	31.VII.34	7-kl. № 3	Krzemieniec	Krzemieniec
2	Rzezicka Marja	"	2-kl.	Klesów Stacja	Sarny
3	Czyżewski Konstanty	31.VIII.34	1-kl.	Symonów	Równe
4	Lorens Julian	"	2-kl.	Sołtysy-Kładn.	Włodzimierz
5	Pecoldowa Helena	"	7-kl. № 2	Nowy Począjów	Krzemieniec
6	Wyszyńska Domicela	"	7-kl.	Zdołbica	Zdołbunów
7	Krumelisowa Eugenja	31.X.34	"	Sarny	Sarny
8	Maderski Kazimierz	"	2-kl.	Grzybowica	Włodzimierz
9	Morgajewska Olimpia	"	7-kl.	Sarny	Sarny
10	Stachórska Marja	"	7-kl. № 4	Łuck	Łuck

Przeniesione w stan pozasłużbowy

1	Tyszkiewiczowa Stanisł.	31.VIII.34	2-kl.	Zgorany	Luboml
2	Jaroszowa Marja	"	7-kl.	Łuck	Łuck
3	Lewacka Halina	"	1-kl.	Huta Mylska	Kostopol
4	Boczkowska Jadwiga	"	1-kl.	Waśkowce	Krzemieniec

Zwolniony z powodu przejścia do sądownictwa

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Z e s z k o ł y		
			st. org.	miejsowość	powiat
1	Ziajka Andrzej	31.X.34	7 kl. Nr.6	Łuck	Łuck

Zwolniona za samowolne uchylenie się od obowiązków

1	Iwaszczukówna Marja	31.VIII.34		Mała Sołpa	Równe
---	---------------------	------------	--	------------	-------

Wydalení dyscyplinarnie ze służby

1	Burczaniak Franciszek	20.VIII.34	7 kl. Nr.5	Kowel	Kowel
2	Skuza Franciszek	7.VI.34	2 kl.	Kołowerta	Równe

Zmarły

1	Klimaszewska Józefa	25.VI.34	1 kl.	Janówka	Kowel
2	Bogowska Stefanja	6.VII.34	2 „	Planów	Dubno
3	Urbanówna Olga	18.IX.34	7 „	Sarny	Sarny

SZKOLNICTWO ŚREDNIE

Mianowani na stanowiska nauczycieli zarządzeniem
Kuratora O. S. Łuckiego

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły—zakładu	Miejscowość
1	Rojan-Sładki Jerzy	1.VII.34	Gimn. Państw. im. T. Kościuszki	Równe
2	Woś Wojciech	"	" " "	Łuck
3	Maleczek Józef	"	Gimn. Państw. im. A. Mickiewicza	Zdobunów
4	Niedoba Karol	16.VIII.34	Gimn. Państw. im. J. Słowackiego	Kowel
5	Korfanty Józef	1.VII.34	Państw. Sem. Naucz. Komisji Eduk.	Ostróg n/H.
6	Górecka Wacława	16.VIII.34	" " "	"
7	Straszewska Lucja	20.VIII.34	Gimn. Państwowe	Horochów
8	Polowiec Franciszek	"	Państw. Sem. Naucz. Komisji Eduk.	Ostróg n/H.
9	Żuławska Jadwiga	16.VIII.34	" " "	"
10	Morawski Jan Franciszek	1.IX.34	" " "	"
11	Żytyński Józef	"	" " "	"
12	Białas Franciszek	16.VIII.34	" " "	"
13	s. Vrabetz Tymotea	1.VII.34	" " "	"
14	Lesiński Stanisław	16.VIII.34	Gimn. Państwowe im. H. Sienkiewicza	Sarny
15	Krówka Jan	"	" " "	"
16	Czerniewski Antoni	16.IX.34	" " "	"
17	Lasocka Anna	16.VIII.34	Gimn. Państwowe	Horochów
18	Michalek Wacław	1.X.34	Gimn. Państwowe im. T. Kościuszki	Łuck
19	Juszczeń Jan	16.X.34	" " "	Równe
20	Golec Józef	1.X.34	" " "	Łuck
21	Wielochówna Janina	1.VII.34	" " "	"
22	Hanus Tadeusz	16.VIII.34	" " "	Równe

Przeniesieni na własną prośbę zarządzeniem Ministra W. R. i O. P.

p. l.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze stanowiska		Na stanowisko
1	Dr. Leon Kisiel	1.VIII.34	dyr. Gimn. P. w Zdobunowie	dyr. Gimn. P. we Włodzimierzu	
Przeniesieni z urzędu dla dobra szkoły zarządzeniem Ministra W. R. i O. P.					
1	Niznikiewicz Dymitr	1.VIII.34	dyr. Gimn. P. we Włodzimierzu	dyr. Gimn. P. w Zdobunowie	
2	Adamcio Leopold	15.IX.34	naucz. „	w Chelmży	naucz. „ w Równem
3	Urban Józef	1.VII.34	„	w Dubnie	„ 7-kl. p. szk. pow. w Dubnie
4	Kisielowa Stefania	1.VIII.34	„	w Zdobunowie	„ „ w Zdobunowie
5	Katabanowski Włodz.	„	„	w Kowlu	„ „ w Kowlu

Przeniesieni na własną prośbę zarządzeniem Kuratora O. S. Łuckiego

1	Ks. Szpaczyński Wł.	1.IX.34	prof. Gimn. P. we Włodzimierzu		prof. Gimn. Państw. w Kowlu
2	Ks. Giżyński Marcelli	„	naucz. „	w Kowlu	naucz. „ „we Włodzimierzu
3	Wajandówna Janina Melania	16.VIII.34	„	w Łucku	„ „
4	Weidlówna Czesława	1.VII.34	„	w Zdobunowie	„ „ w Dubnie
5	Sajenczukówna Stan. Pawlouskówna Hel.	1.VIII.34	„	w Dubnie	„ „ w Sarnach
6	Sliwiński Maksymilj.	„	„	w Ostrogu n/H.	„ „ w Równem
7	Koński Henryk	„	„	w Sarnach	„ „ w Dubnie
8	Niznikiewiczowa Jan.	16.VIII.34	„	Państw. Sem. N. w Ostrogu	„ „ w Horochowie
9	Kolacka Helena	„	naucz. Gimn. P. we Włodzimierzu	Szkoły Ćwicz. przy Sem.	„ „ w Zdobunowie
10		„	„	Naucz. w Ostrogu	„ 3 kl. publ. szk. powysz. w Skobelce, pow. Horochów

Przydzieleni do publicznych szkół powszechnych zarządzeniem Kuratora O. S. Ł.

d. l.	Nazwisko i imię	Stanowisko służbowe	Przydzielony z dniem	D o s z k o ł y		
				stopień org.	miejscowość	powiat
1	Sajeńczukówna Melanja	naucz. Gimn. Państw. w Sarnach	1.VIII.34	7-kl.	Sarny	Sarny
2	Betauer Zenon	" " " w Dubnie	"	7-kl.	Dubno	Dubno
3	Straszewska Łucja	" " " w Horochowie	20.VIII.34	7-kl.	Horochów	Horochów
4	Michałek Wacław	" " " w Łucku	1.X.34	7-kl.	Łuck	Łuck
5	Górecka Wacława	Państw. Sem. N. w Ostrogu	16.VIII.34	7-kl.	Wyszogród	Krzemień
6	Ostrowski Zygmunt	" " " "	20.VIII.34	7-kl.	Sarny	Sarny
7	Żuławska Jadwiga	" " " "	16.VIII.34	7-kl.	Ludwipol	Kostopol
8	Morawski Jan Franc.	" " " "	1.IX.34	7-kl.	Młynów	Dubno
9	Żytyński Józef	" " " "	"	7-kl.	Luboml	Luboml
10	Białas Franciszek	" " " "	16.VIII.34	7-kl.	Korzec	Równe
11	Juszczeń Jan	Gimn. Państw. w Równem	16.X.34	7-kl.	Ludwipol	Kostopol
12	Golec Józef	" " " w Łucku	1.X.34	7-kl.	Łuck	Łuck
13	Rojan Sładki Jerzy	" " " w Równem	1.VII.34	7-kl.	Równe	Równe
14	Matyaszek Tadeusz	" " " "	18.VII.34	7-kl.	Klewań	"
15	Walcowski Andrzej	" " " w Ostrogu	15.VII.34	3-kl.	Rozważ	Zdobunów
16	Hanus Tadeusz	" " " w Równem	16.VIII.34	7-kl.	Tuczyn	Równe

Kurator Okręgu Szkolnego Łuckiego
a) odwołał od pełnienia obowiązków naucz. publ. szk. powsz.

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Stanowisko i miejsce pracy	U w a g i
1	Wajlandównę Janinę M.	16.VIII.34	naucz. Gimn. Państwowego w Łucku	ze szk. powsz. w Łucku
2	Keckównę Janinę Wandę	20.VIII.34	" "	" w Horochowie
b) uchylił zwolnienie ze służby				
1	Gaja Łukasza	31.VII.34	naucz. Gimn. Państwowego w Łucku	
2	Neumana Brunona	"	" "	w Ostrogu
3	Koackiego Henryka	"	" "	"
c) przeniósł w stan spoczynku				
1	Głowatyńskiego Piotra	31.X.34	prof. Gimn. Państw. w Zdobunowie	
d) zwolnił ze służby z urzędu				
1	Januszcowską Salomeę	30.IX.34	naucz. Gimn. Państw. w Równem	
Ministerstwo W. R. i O. P. przeniósło w stan nieczynny				
1	Lacha Karola-Jakóba	16.VI.34	naucz. Państw. Prawosl. Semin. Duch. w Krzemieńcu	
2	Mroziewicza Józefa	15.VI.34	" Gimn. Państw. w Sarnach	
3	Tichoniewiczową Waleńt.	23.VI.34	" " w Zdobunowie	
Dobrowolnie wystąpiła ze służby				
1	Gawecka z Jankowskich Gabryela	31.VIII.34	naucz. Gimn. Państwowego w Dubnie	

WYDAWNICTWA ZALECONE.

Prof. Dr. Leon Władysław Biegeleisen: Szkoła a gospodarstwo narodowe.

Analiza rynku pracy ze stanowiska szkolnictwa zawodowego. Wydane z zasiłku Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Biblioteka Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Lwowie. Warszawa 1935 tom I str. XXIII-254.

W świeżo wydanej pracy Prof. Dr. Leon Władysław Biegeleisen omawia ze stanowiska ekonomicznego i statystycznego zagadnienie dostosowania szkolnictwa i przysposobienia zawodowego do potrzeb gospodarstwa narodowego.

W tej dziedzinie brakło dotąd, nietylko zresztą u nas, badań monograficznych, ustalających istotny związek między szkolnictwem zawodowym, a poszczególnymi gałęziami produkcji, między podażą a zapotrzebowaniem, na rynku pracy sił roboczych, z uwzględnieniem stanu faktycznego i tendencji oraz możliwości rozwoju.

Praca prof. Biegeleisena ujmuje poraz pierwszy w literaturze polskiej zagadnienie ilościowego zapotrzebowania dla celów szkolnictwa i przysposobienia zawodowego sił robotniczych i pracowniczych, ustalając w ten sposób niezwykle doniosły dla struktury naszego przemysłu i szkolnictwa zawodowego, oraz rynku pracy i gospodarki materiałem ludzkim, stosunek sił o kwalifikacjach wyższych, średnich i niższych do elementu nawpół i niewykwalifikowanego. Materiał statystyczny uzupełniony jest analizą gospodarczą poszczególnych gałęzi produkcji górniczej i przemysłowej.

Kwestja robotnicza i dynamika rynku pracy jest więc nasświetlona w pracy przez Prof. Biegeleisena z dwójakiego stanowiska: 1) ilościowego, które stara się cyfrowo ująć kontyngent zapotrzebowania w poszczególnych gałęziach produkcji, oraz 2) przypuszczalnych zmian, jakie zajdą w najbliższej i dalszej przyszłości pod wpływem racjonalizacji naszej wytwórczości i konjunktur ekonomicznych.

Gospodarka, głównym czynnikiem produkcji, jakim jest obok kapitału praca wymaga w obecnym zakresie istotnych przemian wytwórczo technicznych i ekonomiczno konjunkturalnych w coraz wyższym stopniu planowości. Nie jest obojętne z punktu widzenia ogólnie ekonomicznego czy w danej gałęzi produkcji jest nadmiar czy niedobór tych lub innych kategorii lub funkcji pracy umysłowej i fizycznej, kierowniczej i wykonawczej, a bardzo poważne koszty włożone na wyszkolenie zawodowe, oraz na rzecz pomocy dla bezrobotnych, obciążające w wysokim stopniu budżet nietylko państwa, lecz samorządu i sfer zainteresowanych nie mogą być ani w części zmarnowane. Celem planowości w gospodarce czynnikiem ludzkim jest zrealizowanie zasady „właściwy człowiek na właściwym miejscu”. Racjonalne rozwiązanie tego zagadnienia

wymaga umiejętnego i uwzględniającego, każdorazowy stan gospodarczy kierowania kandydatów, pracowników i robotników w myśl programu gospodarczego Polski z jednej dziedziny do drugiej, co jednak pozostaje w związku z elastycznością nauczania i przysposobienia zawodowego.

Praca prof. dr. Leona Władysława Biegeleisena omawia więc kwestję zasadniczego znaczenia dla polityki ekonomicznej i szkolnej ze szczególnem uwzględnieniem poradnictwa zawodowego.

Poza jej naukową wartością i bogatym materiałem ekonomiczno-statystycznym posiada książka znanego ekonomisty również wysoce praktyczne znaczenie w chwili, gdy dotkliwy kryzys i bezrobocie zmusza do planowej gospodarki materiałem ludzkim i gdy szkolnictwo weszło w nową fazę realizacji reformy ustrojowej.

Dewey J. Jak myślimy.

Przekład Z. Bastgonówny (Bibl. Przekładów Dzieł Pedagogicznych T. 21)
Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa.

Hasło „szkoły pracy” jest równie głośnie, jak często fałszywie pojmowane. „Praca”, a w szczególności praca ręczna ma być jakimś środkiem magicznym, który w jakikolwiek sposób stosowany usunie wszelkie bóle i rozwiąże wszelkie trudności na gruncie szkolnym. Zapomina się o tem, że „praca”, albo szerzej „czynność” winna być podnietą i materiałem do myślenia, z którem ma być ściśle związana. W pracy swojej p. t. „Jak myślimy” rozpatruje amerykański pedagog i filozof J. Dewey funkcję myślenia od jej najprostrzych przejawów u dziecka i wykazuje jej zasadniczy związek z działaniem. Stąd wynikają dalej wskazania dla kształcenia myślenia, które są zarazem uzasadnieniem — myśli przewodniej „szkoły pracy” którą Dewey realizował w swej szkole eksperymentalnej w Chicago.

J. Bystron: Alger.

Z licznymi ilustracjami. Biblj. „Dookoła Ziemi”. T. IX. Książnica-Atlas. S. A.
Lwów — Warszawa 1934.

Autor stawia przed czytelnikiem barwną różnorodność krajobrazów: wybrzeże morskie, step numidyjski, wysokie góry Kabylii, kamienie i piaski Sahary. Na tle tych widoków przedstawia nam mozaikę grup ludzkich: Europejczyków, Arabów, Kabylów, Mozabitów, Murzynów, wielkie miasto na europejski sposób zabudowane, skupione na wierzchołkach gór gniazda góralskie, szałas i lepianki beduinów. Równocześnie daje nam autor wgląd w przeszłość i ukazuje nam w szeregu obrazów zmienną długowiekową historję Algeru, poprzez Fenicję, Rzym, Bizancjum, Wandalów, Arabów; szczegółowiej omawia dzieje zajęcia kraju przez Francuzów i budowę wielkiego państwa kolonialnego. Widzimy

tu też opisane różne rodzaje gospodarki: wielki port, ubogie gospodarstwo Kabyla w górach, wielką fermę stepową, wreszcie rozmaite sposoby gospodarowania na oczach saharyjskich. Szczególną uwagę poświęcił autor stosunkom Algeru z Polską. Jeźli więc mówi o podboju Algeru, wspomina o tych Polakach, którzy brali udział w kampanji, gdy opisuje Abd-el Kadera, przytacza relacje tych podróżników polskich, którzy mieli możność poznania osobistego wielkiego emira; gdy mówi o kolonizacji Algeru, więcej miejsca poświęca eksperymentom osadniczym księcia Mirskiego i przypomina tych Polaków, którzy brali udział w publicystycznej dyskusji na temat kolonizacji Afryki.

Opisując dalekie, w niegościnej pustyni położone oazy Mzab, przytacza nazwiska tych orientalistów polskich, którzy tam byli czynni. Słowem, mamy czasem wrażenie, że po tym dalekim i obcym kraju chodzimy polskimi śladami.

Świat i życie.

Ukazał się już zeszyt VIII t. II zarysu encyklopedycznego „Świat i życie” (pod redakcją prof. dr. Z. Łempickiego, wyd. Książnicy-Atlas). Zeszyt ten zawiera następujące artykuły z rozmaitych dziedzin życia i nauki: HUMANIZM — prof. dr. St. Łempicki. HUTNICTWO — dr. W. Olszewicz i E. Kahl. IDEALIZM — prof. dr. W. Tatarkiewicz. IMPERJALIZM — prof. dr. T. Watek — Czarnecki. Impresjonizm — dr. J. Starzyński. Indeterminizm — dr. D. Szteinberg. INDJANIE — dr. M. Wróblewska. INDJE — prof. dr. St. Schayer. INSTYNYKT — prof. dr. J. Dembowski. INTELIGENCJA — prof. dr. Z. Łempicki. INTUICJA — R. ISLAM — prof. dr. T. Kowalski. IZOTOPY — prof. dr. St. Ziemecki.

Starannie dobrane ilustracje są prawdziwą ozdobą wydawnictwa.

Kwartalnik „Turysta w Polsce”.

Kuratorjum zwraca uwagę na kwartalnik wydawany przez Ministerstwo Komunikacji pod tytułem „Turysta w Polsce”.

Prenumerata roczna tego pożytecznego czasopisma wraz z opłatą pocztową wynosi 6 zł. numer pojedynczy 1 zł. 50 gr.

Adres Redakcji i Administracji: Ministerstwo Komunikacji, Wydział Turystyki — Warszawa, Nowy Świat 14.

Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna w Równem.**Nabytki w dziale pedagogiki.**

- Adamski, M. Metodyczny przewodnik do nauki arytmetyki z geometrią w szkołach powszechnych. Klasa I. Łódź, 1934. Neumiller.
- Dobraniecki, St. — Kotarbiński, M. — Litwin, A. Nauka czytania i pisania w klasie I-ej na podstawie nowego programu. W-wa, 1934. Gebethner i Wolff.
- Kerschensteiner, G. Pojęcie szkoły pracy. Lwów, 1934. Książnica-Atlas.
- (Materiały). Materiały do organizacji szkolnictwa zawodowego. Lwów, 1934. Państw. Wyd. Książek Szkolnych.
- Męczkowska, T. Wychowanie seksualne dzieci i młodzieży. W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
- Nowicki, W. — Wrotniak, A. — Batorowicz, Z. Oddział I. Nauczanie łączne. Cz. I. II. Włocławek, 1933/34. „Życie szkolne”.
- (Pamiętnik). Pamiętnik Państwowego Instytutu Nauczycielskiego. Pod red. Wł. Radwana. W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
- Petersen, P. Szkoła wspólnoty życia. Plan jenajski wolnej powszechnej szkoły ludowej. W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
- (Praca). Praca wśród kobiet wiejskich. Pod red. M. Karczewskiej. W-wa, 1934. Związek Izb i Organizacyj Rolniczych.
- Rybicki, M. Środowisko jako punkt wyjścia w nauczaniu przyrody i geografii w szkole powszechnej. Przewodnik metodyczny. Wskazówki bibliograficzne. Lublin, 1934. Nasza Księgarnia.
- Wiącek, St. Prace piśmienne dzieci w szkole powszechnej W-wa, 1934. Gebethner i Wolff.
- Wodzińska-Matawowska, J. Ogród przy szkole powszechnej i jego zastosowanie w pracy dydaktycznej i wychowawczej. Poznań, b. r. Księgarnia św. Wojciecha.
- Wojnarowicz, F. Nauczanie robót z drzewa. Cz. III. Kurs wyższy. W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
- Zwolakiewicz, H. Przewodnik nauczyciela ludoznawcy. Lublin, 1934. Nasza Księgarnia.

Nabytki w innych działach.

- Czerwiński, S. Lot w próżni. Równe, 1929. B. w. Jerusalem, W. Wstęp do filozofii. Lwów, 1926. Połoniecki.
- Le Bon, G. Psychologja tłumu. Lwów, 1930. Igiel.

- Niedziałkowska-Dobaczewska, W. Wilno i Wileńszczyzna w latach 1914 — 1920. Wilno, 1934. Dz. Urz. K. O. S. Wil.
(Ostróg). Ostróg. Ilustrowany przewodnik krajoznawczy. Ostróg, 1934. Gimnazjum Państwowe.
(Rocznik). Rocznik literacki za r. 1933. W-wa, 1934. Instytut Literacki.
(Roczniki). Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych T. II. Rok 1932 i 1933. Lwów, 1933. Kasa im. Mianowskiego.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Dr. KAZIMIERZ BUDZANOWSKI

St. asyst. kliniki okulistycznej U. J. K.

Wskazania do zwolnienia od rysunków i zajęć praktycznych u młodzieży szkolnej z powodu niedostatecznej sprawności narządu wzrokowego ¹⁾.

Temat jaki tu poruszam zajmuje przede wszystkim lekarzy szkolnych, którzy z tytułu swego urzędu muszą rozstrzygać w przypadkach licznych prośb o zwolnienie uczniów z pewnych przedmiotów, objętych programem nauki szkolnej. Przedmiotami temi są rysunki i zajęcia praktyczne, do których pewna część młodzieży, może niedość uzdolnionych w tym kierunku, nie chcąc pokonywać wyłaniających się trudności, odnosi się niechętnie. To staje się przyczyną licznie mnożących się starań o zwolnienie, często nie uzasadnionych istotnym stanem rzeczy. I tutaj ucieczką stają się cierpienia narządu wzrokowego, w związku z którymi napływają prośby o zwolnienie od odnośnych przedmiotów. Lekarze szkolni, zależnie od osobistych zapatrywań na tę sprawę, wydają orzeczenia nieraz zbyt surowe, odrzucając prośby w przypadkach wymagających uwzględnienia, innym znowu razem zbyt łagodne, co przynosi szkodę całokształtowi nauczania, a niejednokrotnie nawet może godzić w powagę stanu lekarskiego.

Zbadanie i ocena sprawności narządu wzrokowego należą do lekarza okulisty, na jego to świadectwie opierać się powinien lekarz szkolny. Nie wszędzie jednak szkoły mają do swej dyspozycji szkolnego okulistę. Miasto Lwów znajduje się w tem wyjątkowem położeniu, że posiada własną poradnię oczną dla wszystkich szkół państwowych oraz dla niektórych prywatnych, które zgłosiły swój udział w korzystaniu z usług poradni, dlatego sprawa zwolnienia

¹⁾ Pismo Min. W. R. i O.P. z dnia 23-go maja 1934 r. Nr. I. W. F. 1750/34. Artykuł p. dr. Budzanowskiego: „Wskazania do zwolnienia od rysunków i zajęć praktycznych u młodzieży szkolnej z powodu niedostatecznej sprawności narządu wzrokowego” jest bardzo cenny i w zupełności nadaje się do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym dla użytku lekarzy szkolnych.

Przedruk z Dz. Urz. K. O. S. Lw. Nr. 6 z 1934 r.

nie natrafia tutaj na większe przeszkody. Odnosny uczeń zostaje skierowany przez lekarza szkolnego danego zakładu do poradni ocznej, skąd po zbadaniu wysyła się drogą urzędową orzeczenie. Inaczej sprawa przedstawia się w szkołach prywatnych, nie należących do poradni względnie zamiejscowych, nie mogących korzystać z tejże. Wówczas lekarze szkolni sami muszą rozstrzygać o zwolnieniu i to zwykle na podstawie świadectw okulistów prywatnych. Ogół jednak lekarzy nie jest należycie poinformowany na czym polegają dzisiejsze nowoczesne zajęcia praktyczne i rysunki, co powoduje rozbieżność poglądów na tę sprawę i pociąga za sobą nieraz zwolnienie ucznia w przypadkach do tego zupełnie się nienadających, względnie odwrotnie. Z okoliczności tej wpływa konieczność ustalenia pewnych norm, które pozwoliłyby uzgodnić różnorodność zdań — o ile ona zaistnieje — lekarza szkolnego i prywatnego, i które lekarzowi szkolnemu dopomogłyby w należytem ocenieniu zdolności ucznia do omawianych zajęć.

Celem ułatwienia i uproszczenia pracy lekarzowi szkolnemu pozwolę sobie omówić szereg wskazań, które posłużyłyby za podstawę do zwolnień.

Naczelną zasadą, którą należałoby się kierować przy zwalnianiu jest ostrość wzroku. Jako minimum ostrości potrzebnej do uczęszczania do szkół przyjęto granicę $6/24$, poniżej której dzieci takie nadają się już do szkół dla słabo widzących. Hay podaje, że dzieci, które mają mniej niż $6/24$ ostrości wzroku po wyrównaniu szklami, winny uczęszczać do szkół dla słabo widzących. Stawia on nawet wyższą granicę $6/18$ ze względu na różność oświetlenia w klasie, odległość tablicy, które odgrywają tu dużą rolę.

Kierując się tem, że dla rysunków względnie dla niektórych zajęć praktycznych jak np. hafty i t. p. jest potrzebna lepsza ostrość wzroku aniżeli minimum do pisania i czytania, proponuję, aby zwalniać w przypadkach, o ile ostrość wzroku na oku lepszym wynosi mniej jak $6/18$ i przynajmniej $6/60$ na oku gorszym, uwzględniając wyrównanie odpowiedniej wady refrakcji szklami. W przypadkach zaś, o ile oko gorsze posiada mniejszą ostrość wzroku aniżeli $6/60$, względnie o ile zachodzi niedowidzenie albo ślepota jednego oka lub brak gałki ocznej, oko lepsze powinno wzamian posiadać conajmniej $6/12$ ostrości wzroku, w przeciwnym razie osobnik taki kwalifikuje się również do zwolnienia. Powyższe wskazanie uwzględniające niedostateczną ostrość wzroku podyktowane jest doświadczeniem, że im gorsza jest ostrość wzroku, tem praca zbliżona jest z większym wysiłkiem, co może stworzyć pewne zrozumiałe trudności upośledzonemu wzrokowo. Csapody-Mocsy w swej pracy o robotach ręcznych w szkołach powiada, iż przy minimum ostrości wzrokowej potrzebnej w szkole, można wykonywać z łatwością pod kontrolą wzroku roboty t. zw. nitkowe jeszcze wtedy, o ile grubość nitki wynosi $0,6$ mm prze-

kroju. Przy cieńszych zaś i delikatniejszych nitkach potrzebna jest stopniowo lepsza ostrość wzroku.

Przechodząc do omawiania dalszych wskazań należałoby uwzględnić poszczególne wady refrakcji.

Jedną może z najważniejszych wad refrakcji jest krótkowzroczność. Herman N. Rishop podaje jako granicę dopuszczenia krótkowzrocznego ucznia do szkoły dla 11 lat — 3 D, dla 16 lat — 4 D, natomiast Bartels uważa za najwyższą granicę — 8 D, o ile niema zmian na dnie oka. Gimblett poleca przy myopji postępującej unikać przeciążenia pracą zbliżoną, stosując odpowiednie postępowanie zapobiegawcze, jak siedzenie w przednich ławkach, czytanie dużego druku nie dłużej jak $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ godzin, skrócenie zadań domowych. Dla dziewcząt robienie robót drutowych jak pończochy nie jest przeciwwskazane, natomiast hafty uważa za szkodliwe. W cięższych przypadkach postępującej myopji zaleca lekcje ustne. O ile chodzi o postępowanie t. zw. szkolnej myopji, to według Gimbletta, który przebadiał 170 dzieci i obserwował u nich przebieg myopji przez okres 6 lat, przeciętny wzrost wynosi podczas okresu szkolnego — 0,4 D, na oku i na jeden rok, t. zn. że dziecko 5-letnie z emetropją ale skłonnością do krótkowzroczności, nabyłoby w 15 roku życia — 4 D. Według niego okres najbardziej postępującej myopji przypada od 8 do 12 roku życia.

Jeśli teraz weźmiemy pod uwagę, że dziecko szkolne ze skłonnością do krótkowzroczności przy wstępowaniu do szkoły miało oczy miarowe, względnie nieznacznie dalekowzroczne, a w ciągu szeregu lat szkolnych wytworzyła się u niego t. zw. myopia szkolna, dochodząca zaledwie do — 5 D, nie będziemy uważać tego za jakieś poważniejsze upośledzenie wzroku w życiu późniejszym. Jeżeli natomiast dziecko już z myopją wrodzoną, choćby nawet niedużą, powiedzmy na przykład około — 5 D dla lat 10, nabywa jeszcze szkolną myopję, staje się to już większą wadą wzroku, przedstawiającą później pewnego rodzaju przeszkodę życiową. O myopji złośliwej, dającej szereg powikłań, prowadzących nieraz do ślepoty, nie będę tu wspominał, ponieważ dzieci dotknięte nią, nadają się do szkół dla słabo widzących.

Dzieci krótkowzroczne powinno się w szkole otaczać specjalną opieką.

W Niemczech, aby uniknąć przeciążenia pracą zbliżoną, zwalnia się krótkowzroczne dzieci od robót ręcznych i rysunków.

W sprawie zwalniania krótkowzrocznych od zajęć praktycznych i rysunków, aby nie podawać dla każdego wieku innych cyfr, proponuję przyjąć schematycznie ilość dioptrji równającą się połowie ilości lat t. zn. zwolnieniu podlegałyby te dzieci, u których ilość dioptrji wynosi połowę ich lat i więcej.

Z dalszych wad refrakcji należałoby wymienić dalekowzroczność. Niskiej dalekowzroczności względnie średniej, choćby nawet towarzyszyły im pewne zaburzenia akomodacji, które w przeważnej części dają się usunąć zapomocą doboru odpowiednich szkieł, nie należy uważać za przeszkodę w wykonywaniu robót ręcznych i rysunków. Natomiast dalekowzroczność wyższego stopnia wymagająca szkieł silniejszych — tu proponuję przyjąć granicę $+6D$ i wyżej — gdzie szkła tak silne mają już działanie pryzmatyczne i mogą dawać zniekształcenie obrazu, stwarza duże utrudnienie w pracy zbliżonej. Dlatego dzieci takie można zwalniać.

Podobnie i większy astygmatyzm, który przyczynia się nie tylko do upośledzenia ostrości wzroku, ale także powoduje zniekształcenie obrazu, staje się wielką przeszkodą w pracy zbliżonej. Noszenie silniejszych szkieł cylindrycznych, które wyrównują upośledzoną ostrość wzroku, przez swe działanie pryzmatyczne przyczynia się także do zaburzeń wzrokowych. Według Harmana N. Bishopa astygmatyzm tak krótkowzroczny jak i dalekowzroczny przy przyjęciu do szkół nie powinien przekraczać $3D$. Wobec uproszczenia nowoczesnych zajęć praktycznych i rysunków uważam za granicę astygmatyzmu najwyższą $4D$, powyżej której uzasadnione mogłoby być zwolnienie z odnośnych zajęć.

Przechodząc z kolei do dalszych wskazań należałoby poruszyć przypadki, w których wymagane jest noszenie innych szkieł do pracy zbliżonej a innych do patrzenia w dal. Przykładem takim może być obustronny brak soczewki, który zdarza się po operacji zaćmy lub też porażenie względnie osłabienie akomodacji przy równoczesnej wadzie refrakcji.

Ponieważ przy praktycznych zajęciach i rysunkach potrzebne jest widzenie z odległości i zbliżonej przy równoczesnym zajęciu obu rąk, zrozumiałe stają się trudności, jakie wynikają z powyższego stanu, wskazujące na konieczność zwolnienia.

Z innych dalszych wskazań ważną jest niesprawność narządu ruchowego oka, powodująca podwójne widzenie. Pominąwszy tu porażenia mięśni ocznych z widzeniem podwójnym, gdzie osobnik taki nie jest w stanie poruszać się w przestrzeni i dopiero przez wyłączenie jednego oka z widzenia może zachować równowagę, które to przypadki nie nadają się wogóle do uczęszczania do szkół, są stany, gdzie przy t. zw. niedomodze mięśniowej, przeważnie na tle wady refrakcji występuje szczególnie przy pracy zbliżonej dwojenie się. Stany takie, o ile są stwierdzone przez dokładne badanie specjalistyczne — a liczyć się tu trzeba z możliwością symulacji — nadają się do uwolnienia. Podobnym stanem, wywołującym ustawicznie dwojenie się, jest oczopląs przy patrzeniu wprost, który również wymaga tej samej oceny.

Pozostałyby dalej pewne choroby oczne, które wywołują trwałe łzawienie. Do takich należą przewlekłe schorzenia dróg łzowych, niedomykalność powiek, wywinięcie powieki, podwinięcie rzęs,

zające oko. Oczy zażawione nie widzą wyraźnie, obrazy zacierają się i zniekształcają. Jest to również przeszkodą w widzeniu i utrudnieniem pracy oburęcznej, gdyż wymaga częstego wycierania oczu chusteczką.

Z innych dalszych wskazań należałoby wymienić pewne przewlekłe schorzenia gałki ocznej, przy których ostrość wzroku może być nawet bardzo dobra, w których jednakże rokowanie nigdy nie jest pewne. Przebiegać one mogą z długimi okresami utajenia, gdzie objawy chorobowe są zaledwie zaznaczone, względnie istnieją w oku zmiany świadczące o przebytej sprawie zapalnej. Do takich schorzeń możemy zaliczyć przewlekłe zapalenia tęczówki i ciała rzęskowego ze zmętnieniami ośrodków łamiących oka, męty w ciałku szklistem, zmiany na dnie oka. Harman N. Bishop uważa, że dzieci, u których stwierdza się zmętnienie ośrodków łamiących, schorzenia przewlekłe jagodówki oraz większość przypadków zapalenia rogówki, nie nadają się do szkół. W przypadkach takich mimo zachowanej ostrożności wzroku uczeń doświadczając pewnych przykrych sensacji wzrokowych w postaci plam w polu widzenia, muszek latających i t. p. Biorąc pod uwagę powyższe stany chorobowe, mogące spowodować obniżenie ostrości wzroku, a wiedząc przytem, iż schorzenia tego rodzaju mogą dawać nagle okresy pogorszenia bez wyraźnej przyczyny, jakkolwiek praca wyężdżająca zbliżka może pośrednio być bodźcem do pogorszenia się, należy oczy takie o ile możliwości oszczędzać i zwolnienie w tych przypadkach może mieć miejsce.

Na końcu należałoby jeszcze wspomnieć o jednym wskazaniu do zwolnień w schorzeniach, mających tendencję do częstych nawrotów. Przykładem tutaj mogą być zapalenia skrofaliczne oka, w których istnieją przypadki o przebiegu lekkim, jednak mającym skłonność do częstych nawrotów. Podobnie i nieżyty wiosenne, gdzie największe dolegliwości przychodzą z wiosną, a także i w porach roku ciepłych są tego rodzaju schorzeniami.

Reasumując powyższe wskazania, pozwolę sobie przedstawić projekt przepisów, na podstawie których można zwolnić ucznia (uczennicę) od rysunków lub zajęć praktycznych na przeciąg roku szkolnego. Projekt obejmuje 10 zasadniczych punktów:

1) O ile ostrość wzroku na oku lepszym wynosi mniej niż 6/18 i przynajmniej 6/60 na oku gorszym z uwzględnieniem poprawy szklami.

2) O ile ostrość wzroku na oku lepszym wynosi mniej jak 6/12 i na oku gorszym mniej niż 6/60 z uwzględnieniem poprawy szklami. Dotyczy to również niewidzących na jedno oko lub jednookich, o ile oko jedynie widzące nie ma 6/12 z uwzględnieniem poprawy szklami.

3) Z krótkowzrocznością, jeżeli ilość dioptrji wynosi połowę ilości lat i więcej.

4) Z dalekowzrocznością wymagającą szkieł + 6 D i więcej.
 5) Z astygmatyzmem od 4 D i wyżej, stwierdzonem badaniem przedmiotowem.

6) W stanach wymagających noszenia innych szkieł do patrzenia w dal i innych do pracy zbliżonej (n. p. brak soczewki, porażenie akomodacji).

7) Przy niesprawności narządu ruchowego oka (np. porażenie lub niedomoga mięśni ocznych, oczopląs przy patrzeniu wprost).

8) Przy trwałem łzawieniu, spowodowanem przez zniekształcenie względnie niedomykanie powiek lub przeszkodę w drogach odprowadzających.

9) W schorzeniach przywlekłych gałki ocznej, mogących przyczynić się do obniżenia ostrości wzroku (n. p. zapalenie przywłoków tęczówki i ciała rzęskowego, męty ciała szklistego, zmiany postępujące na dnie oka).

10) W schorzeniach z tendencją do częstych nawrotów (n. p. zapalenie skrofuliczne rogówki, nieżyt wiosenny spojówki).

Piśmiennictwo: 1) Hay: Zbl. f. Augenheilkunde 12 — 1924. 2) Csapody-Mocsy. Zeitschrift f. Augenheilkunde 76 — 1932. 3) Harman N. Bishop. Zbl. f. Augenheilkunde 10 — 1923. 4) Prof. M. Bartels. Kl. Monatsblätter f. Aug. 79 — 1927. 5) Gimblett. C. 1. Zbl. f. Augenheilkunde 24 — 1931. 6) Schiyyck-Bruckner. Kurzes Handbuch f. Opt. VII — Hygiene.

Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna w Równem.

Wykaz dzieł dotyczących Wołynia.

Historja.

- Batiuszkow, P. N. Wołyń. Istorическaja sud'by jugo-zapadnago kraja. Petersburg, 1888. „Obszczestwiennaja Polza”.
- Charkiewicz, W. dr. „Scypjon Ruski” Konstanty Iwanowicz Książę Ostrogski, wielki hetman litewski... marszałek ziemi wołyńskiej. Wilno, 1931. Dz. Urz. Kur. O. S. Wil.
- Charłampowicz, K. W. Polski wpływ na szkolnictwo ruskie w XVI i XVII stuleciu. Lwów, 1924. Księgarnia Naukowa.
- Chmielowski, P. Liberalizm i obskurantyzm na Litwie i Rusi. (1815—1823). W-wa, 1898. B-w.
- Chojnackij, A. T. Poczaiewskaja Uspienskaja Ławra. Poczajew, 1897. B-w.
- Chranicki, J. A. Pamiętnik. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Danilewiczowa, M. Życie literackie Krzemieńca w latach 1813—1816. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.

- Danilewiczowa, M. „Towarzystwo Uczniów Liceum Wołyńskiego ćwiczących się w porządnem mówieniu i pisanu”. (Krzemieniec, 1818 — 1823). (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Dąbrowski, M. Kampanja na Wołyniu. (2.IX-1915 — 8.X-1916) W-wa, 1919. Księgarnia Wojskowa.
- Demel, Fr. — Lipiński, W. Pułkownik Leopold Lis-Kulą. W-wa, 1932. Komitet Budowy Pomnika.
- Dietrich, St. ks. Z przeszłości kaplicy Św. Stanisława przy Państwowem Gimnazjum w Równem. Łuck, 1930. Miesięcznik Diecezjalny Łucki.
- Dubiecki, M. Na kresach i za kresami. Wspomnienia i szkice. Kijów, 1914. Idzikowski.
- (Dunin-Karwicki, J.). Włast, J. Opowiadania historyczne z dziejów okolicy Słuczy i jej dopływów. Kraków, 1897. Spółka Wyd. Polska.
- (Dunin-Karwicki, J.). Wspomnienia Wołyniaka. Lwów 1897. Gubrynowicz i Schmidt.
- Fijałek, J. ks. dr. Biskupstwa wołyńskie Polski i Litwy w swoich początkach. (w. XIV/XV). Kraków, 1911. Akademia Umiejętności.
- (Giżycki, M.) Spis klasztorów unickich Bazylianów w województwie wołyńskim. Kraków, 1905. Spółka Wyd. Polska.
- Halecki, O. Dzieje unji Jagiellońskiej. t. I, II. Kraków, 1919/20. Akademia Umiejętności.
- Halecki, O. Ostatnie lata Świdrygiełły i sprawa wołyńska za Kazimierza Jagiellończyka. Kraków, 1915. Akademia Umiejętności.
- Hoffman, J. Legja litewsko-wołyńska 1831. (Rocznik Wołyński t. II.) Równe, 1931.
- Hoffman, J. Udział Wołynia w powstaniu kościuszkowskim. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Hoffman, J. (wydał) Akta kościoła farnego ostrońskiego od 1622 r. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Hoffman, J. Księga wizyt generalnych szkoły O. O. Pijarów w Dąbrowicy z lat 1782 — 1804. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Hoffman, J. Łuck i jego zabytki. Równe, 1925. Kur. O. S. Woł.
- Hoffman, J. Walki o redutę Piłsudskiego. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Hoffman, J. W dniu wmurowania tablicy 10 maja 1931 w Równem na Wołyniu Marjanowi Dubieckiemu. (Marjan Dubiecki o sobie). Równe, 1931. Związek Nauczycielstwa Polskiego.

- Hoffman, J. Wołyń w walce 1831. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Iranek-Osmecki, K. Wyprawa na Poryck i Torczyn. W-wa, 1930. Wojskowe Biuro Historyczne.
- Jabłonowski, A. Historia Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej Polskiej. Kraków, 1912. Akademia Umiejętności.
- Jabłonowski, A. Wołyń a Podole wobec samych siebie na łonie skonsolidowanej ostatecznie Rzplitej, u schyłku XVI wieku. B. m. w., 1889. B. w. (Ateneum).
- Jakimowicz, R. Szlak wyprawy kijowskiej Bolesława Chrobrego w świetle archeologii. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Janik, M. dr. Wołyniacy na Syberji. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Jezierska, W. Z życia dworów i zamków na kresach. 1828—1844. (Poznań), 1924. B. w.
- Kardaszewicz, St. Dzieje najdawniejsze miasta Ostroga. W-wa, 1913. Gebethner i Wolff.
- Kipa, E. Ks. Hugo Kołłątaj. Lwów, 1912. Macierz Polska.
- Kolankowski, L. Dzieje Wielkiego Księstwa Litewskiego za Jagiellonów. T. I. 1377—1499. W-wa, 1930. Kasa im. Miąnowskiego.
- Kossowski, A. Zarys dziejów protestantyzmu na Wołyniu w XVI—XVII w. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Lasocki, W. Wspomnienia z mojego życia. t. I. Kraków, 1933. Gmina m. Krakowa.
- Lewicki, K. Książę Konstanty Ostrogski a unja brzeska 1596 r. Lwów, 1933. Towarzystwo Naukowe.
- Lewickij, O. Socynjanie na Rusi. Kraków, 1923. Krakowska Spółka Wyd.
- Małachowski-Łempicki, St. Fabryki porcelany i fajansu na Wołyniu. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Małachowski-Łempicki, St. Wielka prowincjonalna łoża wołyńska. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Nanke, Cz. Szlachta wołyńska wobec Konstytucji Trzeciego Maja. Lwów, 1907. Tow. dla Popierania Nauki polskiej.
- Paszkiewicz, H. Jagiellonowie a Moskwa. T. I. Litwa a Moskwa w XIII i XIV w. W-wa, 1933. B. w.
- Przewalski, S. Boremelskie boje. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Przezdziecki, A. Podole, Wołyń, Ukraina. Obrazy miejsc i czasów. Wilno, 1841. Glücksberg.
- Rawita-Gawroński, Fr. Konfiskata ziemi polskiej przez Rosję po roku 1831 i 1863. (Uwagi i materiały do statystyki Ukrainy, Podola i Wołynia). Kraków, 1917. Gebethner i Sp.

- Rawita-Gawroński, Fr. Rok 1861 na Rusi. Ukraina, Wołyń, Podole. Lwów 1903. Altenberg.
- Rawita-Gawroński, Fr. Sprawy i rzeczy ukraińskie. Materiały do dziejów kozaczyzny i hajdamaczyzny. Lwów, 1914. B. w.
- Rolle, M. Ateny Wołyńskie. Szkic z dziejów oświaty w Polsce. Wyd. II popr. i uzup. Lwów, 1923. Zakł. im. Ossolińskich.
- Rolle, M. Tadeusz Czacki i Krzemieniec. Lwów, 1913. Macierz Polska.
- Sierakowski, W. O życiu i dziełach Hugona Kołłątaja. Łuck, 1934. Nakł. autora.
- Sobolewski, T. ks. Z dziejów klasztoru franciszkańskiego w Korcu. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Stecki, T. J. Książęce gniazdo. Kraków 1885. Anczyc i Sp.
- Stecki, T. J. Miasto Równe. Kartka z dziejów Wołynia. W-wa, 1880. B. w.
- Stecki, T. J. Wołyń pod względem statystycznym, historycznym i archeologicznym. Serja 2-a. Lwów, 1871. Zakł. im. Ossolińskich.
- Teodorowicz, N. I. Gorod Starokonstantinow wołyńskiej gubernii. Poczajów, 1894. B. w.
- Teodorowicz, N. I. Gorod Władimir wołyńskiej gubernii w swiazi s istoriej wołyńskiej jeparchii. Poczajów, 1893. B. w.
- Teodorowicz N. I. Istoriko-statisticeskoje opisanije cerkwiej i prichodow wołyńskiej jeparchii. T. I, II, III. Poczajów, 1888/93. B. w.
- Teodorowicz, N. I. Prazdnowanie 900-letija suszczestwowanija prawosławnojjepiskopskojj kafiedry na Wołyni. Poczajów, 1892. B. w.
- Tomkiewicz, W. dr. Wołyń w Koronie. (1569—1795). (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- (Walewski, K.). Kazimierz Walewski. Notaty biograficzne. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Walicki, M. dr. Średniowieczne cerkwie Włodzimierza. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Włodarski, B. Wołyń pod rządami Rurykowiczów i Bolesława Jerzego Trojdenowicza. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Wojnicz, A. dr. Łuck na Wołyniu. Opis historyczno-fizjograficzny. Łuck, 1922. Nakł. autora.
- Zajączkowski, St. dr. Wołyń pod panowaniem Litwy. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.

Stosunki kulturalno-oświatowe

- Banach, K. Konkurs dobrego czytania książki. W-wa, 1933. Centralny Komitet do spraw Młodzieży Wiejskiej.

- Barsow, N. Szkoły na Wołyni i Podolii w 1862 roku. Petersburg, 1863. B. w.
- Czerwijowski, Z. Zagadnienia oświatowe w województwach wschodnich. W-wa, 1929. „Oświata Polska”.
- Dec, J. Organizacja oświaty pozaszkolnej, samorządów szkolnych oraz spółdzielni uczniowskich w O. S. Woł. w r. 1928/29. Równe, 1928. Dz. Urz. Kur. O.S. Woł.
- (Dwulecie). Dwulecie sądu polskiego na Wołyniu. Łuck, 1921. „Głos Wołyński”.
- Hermaszewski, A. Jak zorganizować na Wołyniu Koło Młodzieży Wiejskiej. Łuck, (1930). „Młoda Wieś”.
- (Jubilej). Stoletnij jubilej wołyńskiej duchownej ścieżnicy. 1796—1896. Początek, 1896. „Wołyńska Jęparchijałnaja Wiedomosti”.
- (Księga). Księga pamiątkowa wydana ku uczczeniu pięciolecia istnienia gimnazjum państwowego im. Juliusza Słowackiego w Kowlu. Kowel, 1926. Gimnazjum Państwowe.
- (Materiały). Materiały w sprawie tajnego nauczania na Wołyniu w czasach zaborczych. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Mioduszeński, J. Fajkarz zamyślony. Wierszyk ulotny. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- (Opieka). Opieka nad zabytkami sztuki i kultury. Urząd Wojewódzki Wołyński w sprawie opieki nad zabytkami sztuki i kultury na Wołyniu. B. m. i r. B. w.
- (Organizacja). Organizacja oświaty pozaszkolnej w Okręgu Szkolnym Wołyńskim w r. 1929/30. Równe, 1930. Dz. Urz. Kur. O. S. Woł.
- (Organizacja). Organizacja oświaty pozaszkolnej w Okręgu Szkolnym Wołyńskim w latach 1929/30 i 1930/31. Równe, 1931. Dz. Urz. Kur. O. S. Woł.
- Paszkiewicz, G. Dziecko wołyńskie. (Dziecko wsi polskiej). W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
- (Polska Macierz Szkolna—Koło Łuckie). Oświata polska w Łucku w zaraniu wolności i niepodległości Rz. P. Sprawozdanie Zarządu Koła Łuckiego P. M. S. od 1917 po dzień 1 września 1922 r. Łuck, 1922. P. M. S.
- (Polska Macierz Szkolna. Koło w Równem). Sprawozdanie za rok 1925. W-wa, 1926. B. w.
- Rudominowa z Endrukajtisów, Z. Polska oświata na terenie m. Korca w latach 1908—1920. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Sierakowski, W. (red.). W dziesiątą rocznicę Prywatnego Seminarjum Nauczycielskiego im. ks. Hugona Kołłątaja w Łucku. Łuck, 1934. Komitet Obchodu.

- (Sw. Kirillo-Miefodijewskoje Prawosławnoje Bractwo). Otczet za 1868 i 1869 gody. Petersburg, 1870. B.w.
- (Szkolnictwo). Szkolnictwo na ziemiach wschodnich. I. Uwagi w sprawie wykonania ustawy. II. Ustawa szkolna z 31.VII. 1924. III. Rozporządzenie wykonawcze z dn. 7.I.1925 r. W-wa, 1925. Polskie Tow. Opieki nad Kresami.
- Tomkiewicz, W. Dzieje zbiorów Zamku Wiśniowieckiego. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- (Uczyliszcza). Prichodskija funduszewyja uczyliszcza w jugo-zapadnom kraje. Kijów, 1900. („Cirkular po uprawnieniu Kijewskim Uczebnym Okrugom”).

Zagadnienia gospodarcze.

- Bagiński, B. Rozwój Kas komunalnych i spółdzielczych w związku z akcją kredytową Państwowego Banku Rolnego na Wołyniu. Łuck, 1928. Państwowy Bank Rolny.
- Bonkowicz-Sittauer, J. Osadnictwo wojskowe na Wołyniu. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Cichocka, Z. Kolonje czeskie na Wołyniu. W-wa, 1928. Wyższa Szkoła Handlowa.
- (Izba Rzemieślnicza w Łucku). Sprawozdanie za rok 1932. Łuck, 1933. Izba Rzemieślnicza.
- Ormicki, W. Przyczynek do demogeografii Wołynia. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Ormicki, W. Z geografii gospodarczej Wołynia. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Ormicki, W. Życie gospodarcze kresów wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej. Kraków, 1929. Księgarnia „Orbis”.
- Sowiński, M. Dochodowość gospodarstw włościańskich na Wołyniu w latach 1927 — 1930. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Wołoszynowski, J. Województwo wołyńskie w świetle liczb i faktów. Łuck, 1929. Wołyński Komitet Regionalny.
- Zieliński, B. dr. Łuck w świetle cyfr i faktów na rok 1926. Łuck, 1925. Miejskie Biuro Statystyczne.
- (Związek Osadników). Sprawozdanie z działalności za czas od 1 kwietnia 1931 r. do 1 listopada 1933 r. W-wa, 1933. Związek Osadników.

Geografja.

- Karietnikow, S. M. Wołyńskaja gubernija. Izd. 3. Pocajów, 1912. Pocajewskaja Uspienskaja Ławra.

- Kilarski, J. Na południowych rubieżach Polski. Poznań, 1923. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Koczwarą, M. Geobotaniczne stosunki Wołynia. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Kołomyj, P. Nazwy topograficzne zebrane ze wsi Gródek pow. Rówieńskiego. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Macko, S. Badania nad geograficznem rozmieszczeniem i biologją azalji pontyjskiej w Polsce. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1932.
- Małkowski, St. Z geologii Wołynia. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Orłowicz, M. dr. Ilustrowany przewodnik po Wołyniu. Łuck, 1929. Wołyńskie Tow. Krajoznawcze.
- Panek, J. Roślinność okolic Równego. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Panek, J. Zespół wisienki stepowej (*prunetum fruticosae*) i jego sukcesja. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Sawicki, L. Z zagadnień prehistorji dyluwjalnej Wołynia. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Smoleński, J. Z geografji fizycznej Wołynia. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Tutkowski, P. Jugo-zapadnyj kraj. I. Kijów, 1893. B. w.

Etnografja.

- Bobkowski, A. Rozkład rodziny włościańskiej na Wołyniu a zwyczaje spadkowe. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Dymnycz, N. Obrzędy i wierzenia ludowe w czasie świąt Bożego Narodzenia. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Dymnycz, N. Obrzędy i wierzenia ludowe w okresie świąt Wielkiej Nocy. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.
- Dymnycz, N. Święto „Iwana Kupajła” na Wołyniu. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Guzowska, A. Stroje ludowe w powiecie zdołbunowskim na Wołyniu. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.
- Hoffman, J. Pisanki wołyńskie. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Korduba, M. Pysanky na hałyckij Wołyni. Lwów, 1899. Tow. im. Szewczenka.
- Kostecki, B. Chata wiejska na Wołyniu. (Rocznik Wołyński t. I). Równe, 1930.
- Mardkowicz, A. Synowie Zakonu. Kilka słów o Karaimach. Łuck, 1930. B. w.

Zajączkowski, A. Karaimi na Wołyniu. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.

Bibliografja. Źródła do dziejów.

(Archiwum). Archiwum książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie. T. I—VII. Lwów, 1887—1910. Nakł. własny.

Gorczak, B. Katalog rękopisów archiwum XX. Sanguszków w Sławucie. Sławuta, 1902. B. w.

Hoffman, J. Bibliografja Wołynia. (Rocznik Wołyński t. II). Równe, 1931.

Hoffman, J. Bibliografja Wołynia. (Rocznik Wołyński t. III). Równe, 1934.

Lipski, J. dr. Archiwum Kuratorji Wileńskiej X. Ad. Czartoryskiego. Kraków, 1926. Arct.

Lipski, J. dr. Materiały do dziejów szkolnictwa polskiego z rękopisów muzeum XX. Czartoryskich i biblioteki Popielów w Krakowie. Kraków, 1923. Książnica Polska.

Wydawnictwa ciągłe.

Rocznik Wołyński. Równe. Red. J. Hoffman.

Wołyń. Łuck. Red. Z. Siedlecki.

Biuletyn polsko-ukraiński. W-wa. Red. W. Bączkowski.

Sprawy narodowościowe. W-wa. Red. J. Paprocki.

Życie Krzemienieckie. Krzemieniec. Red. J. H. Groszyński.

Znicz. Łuck. Red. Ł. Gaj.

Dziennik Urzędowy Zarządu Cywilnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego. W-wa.

Dziennik Urzędowy Zarządu Terenów Przyfrontowych i Etapowych. W-wa.

Miesięcznik pedagogiczno - literacki nauczycieli szkół powszechnych. Dubno. Red. E. Walawski.

Przegląd Wołyński. Łuck. Red. T. Zagórski.

Samorząd Krzemieniecki. Krzemieniec. Wyd. Powiatowy.

Wschód Polski. W-wa. Red. B. Srocki.

Ziemia Wołyńska. Łuck. Red. R. Kamiński.

Życie Wołynia. Łuck. Red. J. Podoski i T. Krzyżanowski.

Pożyteczne pismo dla młodzieży pozaszkolnej.

Od września r. b. Wołyński Związek Młodzieży Wiejskiej w Łucku przystąpił do regularnego wydawania pisma „Młoda Wieś — Mołode Selo”. Pismo wychodzi 2 razy miesięcznie w barwnej szacie zewnętrznej i bogatej treści wspomaganej ilustracjami. Ce-

lem pisma jest słuzenie potrzebom kulturalnym całej młodzieży wiejskiej Wołynia bez różnicy wyznań, narodowości, czy też przynależności organizacyjnej. Ma ono bowiem w myśl słowa wstępnego redakcji:

„obejmować i odzwierciadlać rzeczywistość Wołynia we wszelkich przejawach, dotyczących życia młodzieży wiejskiej, budzić i pogłębiać zainteresowania, które wpływają na podniesienie kultury jednostek i środowiska wiejskiego,

wydobywać na jaw, oświeślać i wspomagać to wszystko, co stanowi najskromniejszy choćby zaczątek dzieła pożytecznego społecznie i krok naprzód w postępie rolniczym,

dodawać otuchy, krzepić w wierze w słuszość sprawy wszystkich młodych bojowników, walczących o lepsze jutro dla wsi wołyńskiej, dla Rzeczypospolitej Polskiej, wreszcie — dla ludzkości całej i szukać dla nich wśród ogółu młodzieży zrozumienia i oddźwięku,

stworzyć z pisma pomost porozumienia i życzliwej współpracy wszystkim młodzieży Wołynia bez różnicy wyznań i narodowości”.

Pismo redagowane jest w ten sposób, że część artykułów ogłasza się w języku polskim, część w ukraińskim.

Adres: Łuck, ul. Piłsudskiego 14 sk. p. 4. Konto w P. K. O. 80.935. Prenumerata wynosi 3 zł. 50 gr. rocznie. Na żądanie Redakcja wysyła numery okazowe.

O G Ł O S Z E N I E
ROWERY PAŃSTWOWYCH WYTWÓRNI UZBROJENIA
DLA P. P. NAUCZYCIELI
ZA OBLIGACJE POŻYCZKI NARODOWEJ.

Państwowe Wytwórnie Uzbrojenia chcąc uprzystępnąć szerokiemu ogółowi zakup rowerów produkowanych przez Fabrykę Broni w Radomiu **przyjmują do dnia 31.XII. b. r.** jako częściową zapłatę należności **za rowery 6⁰/₀ obligacje Pożyczki Narodowej.**

1. Zamawiający rower winien łącznie z zamówieniem przesłać p. adr. Biura Sprzedaży Państwowych Wytwórni Uzbrojenia — Warszawa, ul. Ossolińskich 1 przeznaczone na zapłatę obligacje zaopatrując je w podpis in blanco położony na odwrocie obligacji w rubryce 1-szej. Do obligacji należy dołączyć kupony procentowe od 2-go łącznie.
2. Obligacje przyjmowane będą po kursie emisyjnym, a więc 96 zł. za 100 (48 zł. za odcinek 50 złotowy). **Maksymalną wysokość pokrycia obligacjami ceny roweru podaje załączona tabela.**
3. Od pozostałej należności przy zapłacie gotówką za pobraniem lub z góry na nasze konto w P. K. O. Nr. 30448 udzielimy 15⁰/₀ skonta.
4. Gotowi też jest całą pozostałą należność (bez skonta) rozłożyć na 10 złotych miesięczne kolejne raty z tem, że ostatnia rata stanowić będzie wyrównanie reszty należności. W wypadku niższego pokrycia obligacjami P. N. aniżeli przewiduje nasza tabela, pozostałość może być rozłożona najwyżej na 10 miesięcznych rat. Pierwszą ratę wraz z kosztami opakowania pobierzemy za zaliczeniem.
5. Na zabezpieczenie płatności powyższych rat winien złożyć nam nabywca weksel kaucyjny in blanco wraz z należycie wypełnionym „oświadczeniem” załączonym do niniejszych warunków.

Podpisy zamawiającego oraz poręczycieli winny być poświadczane przez bezpośrednie ich władze.

Typ roweru	Ceny katalogowe	Przyjmujemy obl. Poż. Na-rod. do kwot	Pozostaje reszta zł.	Płatna gotówką mniej sconta	Lub w ratach miesięczn. po zł.
Łucznik I	180,—	144,—	36,—	15 ⁰ / ₀	10,—
Łucznik I Extra	200,—	144,—	56,—	"	"
Łucznik II Extra A	215,—	144,—	71,—	"	"
Łucznik II Extra B	221,—	144,—	77,—	"	"
Łucznik III	320,—	240,—	80,—	"	"
" IV	235,—	192,—	43,—	"	"
" V	257,—	192,—	65,—	"	"
" VI	447,—	336,—	111,—	10 ⁰ / ₀	12,—
" VIII	236,—	192,—	44,—	15 ⁰ / ₀	10,—
" X	148,—	96,—	52,—	"	"
" XI	147,—	96,—	51,—	"	"
" XIII	148,—	96,—	52,—	"	"
" XVII	255,—	192,—	63,—	"	"
" XVI-A	296,—	192,—	104,—	"	11,—
" XVI-B	280,—	192,—	88,—	"	10,—
" XIX-A	270,—	192,—	78,—	"	10,—
" XIX-B	275,—	192,—	83,—	"	10,—

P. S. P. T. zamawiającym zalecamy szczególnie rowery turystyczne typu II-go i XVII-go, które w szczegółach konstrukcyjnych specjalnie wystudjowane i doskonale przystosowane do naszych warunków drogowych—cieszą się ogólnem wzięciem. Najlepszym tego dowodem między innemi jest fakt uznania roweru typu II-go — Kier. Zaopatrz. Techn. za odpowiadający wymogom wojska.

Rowery te posiadamy stale na składzie i ekspedjujemy bez zwłoki.

KOMUNIKAT

Administracji Dziennika Urzędowego

Celem uniknięcia wstrzymania lub opóźnienia wysyłki Dziennika Urzędowego, jak również uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, uprasza się o przestrzeganie następujących zasad:

1. Prenumerata winna być zgłoszona i opłacona najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza, t. j. do dnia 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku.
2. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wnosić do właściwych Urzędów Poczтовых a nie do Administracji Dziennika Urzędowego.
3. Prenumerata, która wynosi rocznie 6 zł., a półrocznie 3 zł. winna być wpłacona na konto czekowe w P.K.O. Nr. 30365 lub w Administracji Dziennika Urzędowego (Kuratorium Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem). Na odwrotnej stronie blankietu nadawczego należy bezwzględnie podać tytuł wpłaty. Notatka taka nie podlega opłacie pocztowej.
4. Komplet Dziennika Urzędowego z lat ubiegłych lub poszczególne egzemplarze można nabyć po uprzednim uiszczeniu należności w kwocie 6 zł. za komplet rocznika, a 70 gr. za poszczególny egzemplarz. Nr. Nr. 5 z 1928 r., 1, 2, 3 i 4 z 1929 roku, Nr. 8 z 1931 roku oraz Nr. 1 z 1932 r. są już całkowicie wyczerpane.

Pren. rocz. zł. 6, półrocz. zł. 3. Nr. pojed. 60 gr. Konto P.K.O. Nr. 30.365.
Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORJUM.

Drukarnia Samorządowa w Równem, ul. Słowackiego 2.